

2 års plan for Sunde barnehage

2026/2027 og 2027/2028

INNHOLD

Innledning ..... s. 3

Inkluderende, trygt og godt barnehagemiljø ..... s. 5

1. Positivt klima ..... s. 7
- 1.1 Kultur og verdigrunnlag ..... s. 8
- 1.2 En reflekterede kultur- arbeid med voksenrollen ..... s. 10
- 1.3 Relasjonsbygging ..... s. 12
- 1.4 Tilknytningsbasert barnehage ..... s. 13
- 1.5 Gleding ..... s. 16
- 1.6 Syngende barnehage ..... s. 18
- 1.7 Fysisk aktivitet og bevegelsesglede ..... s. 19

2. Ledelse ..... s. 20
- 2.1 Psykososialt arbeidsmiljø ..... s. 21
- 2.2 Kapasitetsbygging og organisasjonslære ..... s. 22
- 2.3 Organisering og struktur ..... s. 23
- 2.4 Overganger ..... s. 25
- 2.5 Vurdering ..... s. 26
- 2.6 Barnehagens internkontrollsystem ..... s. 27

3. Lek- og læringsmiljø ..... s. 28
- 3.1 Barnets stemme og retten til medvirkning ..... s. 29
- 3.2 Fellesskap og vennskap ..... s. 30
- 3.3 Språkglede ..... s. 31
- 3.4 Klart mi kan leke ..... s. 32
- 3.5 Gleden i å lære ..... s. 33
- 3.6 Rammeplanens sju fagområder ..... s. 34
- 3.7 Sjøvett og trafikksikker kommune ..... s. 44

4. Laget rundt barnet – tidlig innsats ..... s. 43
- 4.1 Samarbeid med barnets hjem ..... s. 44
- 4.2 Tverrfaglig samarbeid ..... s. 47

Begreper ..... s. 48

«Klart mi kan!»

Livlig, romslig og full av gøtts

INNLEDNING

Sunde barnehage eies av Farsund kommune. Barnehagen har 5 avdelinger.

Vi bygger vårt arbeid på «Lov om barnehage» og «Rammeplanen», som er en forskrift til denne loven. Disse planene er igjen forankret i FN`s barnekonvensjon.

Barns beste skal være et grunnleggende hensyn, ved alle våre handlinger som berører barn.

Vårt systematiske pedagogiske arbeid skal konkretiseres og tydeliggjøres gjennom denne to årsplanen. Den skal synliggjøre hvordan vi tolker og ønsker å realisere rammeplanen i vår barnehage. Den skal være et arbeidsredskap for alle oss ansatte og samle oss i arbeidet for å gi alle barna et godt barnehagetilbud. I tillegg til våre planer for kortere perioder, prosjekt- og implementeringsplaner, skal denne planen være et utgangspunkt for refleksjon og for vårt utviklings- og endringsarbeid.

Planen bygger på våre verdier og baseres på kunnskap om barns trivsel og allsidig utvikling. Vi har derfor valgt å skrive om verdigrunnlaget helt først i planen. Vi har definert tegn til god praksis for å skape en felles forståelse, og som grunnlag for felles praksis og vurdering av vårt arbeid. Tegn til god praksis skal bidra til å kvalitetssikre vårt arbeid.

Planen er utarbeidet i pedagoggruppa og i samråd med det øvrige personalet. Den bygger på nasjonale satsninger og føringer, samt kommunale planer. Foresatte har medvirket til planen gjennom brukerundersøkelsen 2026. Denne planen skal videreføre vårt arbeid med implementeringen av Rammeplanen. Den tar utgangspunkt i vår forrige to årsplanen som var gjeldende fra 2024-2026.

Istedenfor en årsplan for ett år, velger vi at denne planen skal gjelde for de to neste barnehageårene, 2026/2027 og 2027/2028. Det lages fagplan for ett år av gangen. Planen er godkjent av barnehagens Samarbeidsutvalg (SU).

INKLUDERENDE, TRYGT OG GODT BARNEHAGEMILJØ

I vår barnehage arbeider vi kontinuerlig og systematisk med å fremme et trygt, godt og inkluderende barnehagemiljø, og med å oppdage, undersøke og forebygge alle former for krenkelser. Vi stopper krenkelser og følger opp med egnede tiltak helt til barna opplever at de har et trygt, godt og inkluderende miljø.

Overordna mål ved Kompetansepakken «Trygt og godt barnehagemiljø» Udir

Vi arbeider systematisk og helhetlig for å sikre at alle barn opplever et trygt og godt psykososialt miljø, jf. barnehageloven kapittel 8. Barnehagene har nulltoleranse for krenkelser som mobbing, utestenging, vold og diskriminering. Alle ansatte har en aktivitetsplikt som innebærer å følge med, gripe inn, melde fra, undersøke og sette inn tiltak når et barn ikke har det trygt og godt. Arbeidet er forankret i planen. Sammen om et trygt og godt skole- og barnehagemiljø gjennomføres kontinuerlig gjennom et årshjul. Gjennom året innebærer dette blant annet oppstart med felles gjennomgang av verdigrunnlag, regler og voksenrollen, systematisk kartlegging av barnas trivsel og relasjoner, barnesamtaler, foreldresamarbeid og jevnlig vurdering av tiltak. Vi har et særlig fokus på gode relasjoner, tydelig voksenledelse, inkludering gjennom musikk, lek og barns medvirkning. Funn fra kartlegginger og samtaler brukes aktivt til å iverksette tiltak og videreutvikle praksis, slik at alle barn opplever tilhørighet, trivsel og utvikling i hverdagen.

Alle barn skal bli sett og hørt i gruppa og oppleve det trygt og godt å gå i vår barnehage. Vi skal være bevisst på at hvert enkelt barn har sin subjektive opplevelse av hva som er trygt, på bakgrunn av tidligere opplevelser og relasjoner. Det vil derfor variere hva et barn opplever som en krenkende handling. Noen barn er mer sårbare, disse barna vil trenge mer tilrettelegging og ekstra beskyttelse. For å oppleve trygghet, må barnet oppleve seg forstått og tatt på alvor. Barna i vår barnehage skal ikke være i tvil om at vi liker dem og er glad i dem.

«Mobbing av barn er handlinger fra voksen og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, og være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til å medvirke.»

Ingrid Lund

Vi skal ha nulltoleranse for mobbing, plaging og utestenging fra lek. I praksis betyr det at vi ikke bagatelliserer eller godtar krenkelser.

Med krenkelse mener vi:

Bli oversett, ikke tatt på alvor, ikke hørt, pratet over hodet på eller snakket nedsettende til, kjefting, kalt noe negativt, kallenavn, ord som sårer, latterliggjort, ekskludert fra fellesskapet, diskriminert, rasistiske bemerkninger, ute-

Inkludering innebærer at alle barn og elever, uansett hvilke individuelle forutsetninger de har, får muligheten til å delta i fellesskapet. Definerer vi inkluderende fellesskap som sammenhenger der ingen betegnes som særskilt inkluderte, men der alle hører naturlig hjemme til tross for sine ulikheter.

Kompetansepakken «Inkluderende praksis» (Udir)

stengt fra lek, plaget, mobbet, vold og fysisk trakassering. At noen sier noe stygt, himler med øynene når et barn sier noe eller blir baksnakket.

I vår barnehage skal alle, barn, foresatte og ansatte, oppleve seg inkludert og føle at de er en del av et fellesskap. I denne planen kan du lese om hva vi konkret skal gjøre, for at alle barn er en del av et inkluderende leke- og læringsmiljø.

Et inkluderende, trygt og godt barnehagemiljø skal være tema på vårt foreldremøtei.

Vi har valgt 4 kjernekomponenter vi ønsker å jobbe med i de to neste barnehageårene:

- Positivt klima
- Ledelse
- Lek- og læringsmiljø
- Laget rundt barnet – tidlig innsats

For å lykkes med et inkluderende, trygt og godt barnehagemiljø skal vi jobbe med disse fire kjernekomponentene. Vi har valgt ut hvilke områder vi ønsker å jobbe med under hver kjernekomponent. Gjennom tegn til god praksis, har vi på bakgrunn av fag og forskning definert den praksisen vi til enhver tid vil skal være gjeldende i vår barnehage.

1. POSITIVT KLIMA

Et negativt klima preges av konflikter og sinne og at frustrasjoner mellom barna stadig øker. De voksne bruker sarkasme, ironi og har en streng stemme. Et positivt klima derimot vil legge grunnlaget for at et barn skal kunne føle tilhørighet og emosjonell trygghet, som igjen kan gi barn en sunn sosial utvikling. Et positivt klima har et miljø som preges av god stemning der positive følelser er overveiende og kjennetegnes av mye smil, latter og glede. Det er et klima der voksne støtter og bekrefter barns følelser, tar barns initiativ på alvor, slik at barns stemme kan realiseres i praksis.

Den gode stemningen skal være vårt fundament. Det er lettere å øke trivsel og bygge gode relasjoner når vi har et positivt klima. Den gode stemningen skal merkes hos oss. Barn, foresatte, ansatte og besøkende, skal oppleve det godt å være i vår barnehage.

Underpunkter under denne kjernekomponenten

- 1.1. Kultur og verdigrunnlag
- 1.2 En reflekterende kultur – arbeid med voksenrollen
- 1.3 Relasjonsbygging
- 1.4 Tilknytningsbasert barnehage
- 1.5 Gleding
- 1.6 Psykososialt arbeidsmiljø
- 1.7 Syngende barnehage
- 1.8 Fysisk aktivitet og bevegelsesglede

1.1 KULTUR OG VERDIGRUNNLAG

«Kids do well if they can!» (Dr. Stuart Ablon).

Dette menneskesynet skal prege våre møter med barn, foresatte og hverandre. Vi sakl møte alle med forståelse, se bak atferden, og støtte med vår kompetanse. Vi skal legge til rette for at alle barn får være den beste utgaven av seg selv og være i balanse.

Dette gjør vi gjennom å sikre at følgende grunnleggende behov ivaretas:

- Fysisk aktivitet
- Søvn og hvile
- Et godt kosthold
- Trygghet, omsorg og tilknytning
- Forutsigbarhet
- Reguleringsstøtte og anerkjennelse
- Være en del av et fellesskap
- Kjenne på mestring

Barn i balanse handler om å forstå barnets kapasitet i møte med krav og stress. Når kravene overstiger det barnet mestrer, kan det påvirke både atferd og trivsel.

Vi ønsker å vinne barn og foreldres hjerte. Å vinne hjerte (Trond Nilsen) handler om vår holdning og igjen måten vi velger å være i møte med andre. Vi ønsker å skape en kultur der barn får være hele seg med alle sine følelser, behov og uttrykk. Barn skal oppleve at vi ønsker å forstå dem. Når barn strever er det ikke viljen som mangler, det er ferdigheter, trygghet, støtte eller oversikt. Vi skal spørre oss selv; Hva trenger barnet av meg akkurat nå for å lykkes? På den måten skaper vi en kultur hvor barn kan vokse, lære, leke og utvikle seg – fordi de kjenner at hjertene er åpne for dem.

Vår visjon er: **«Klart mi kan!»**

Vi verdsetter samarbeid høyt i vår barnehage. Vi ønsker at løsningsfokusert tenkning og kommunikasjon skal gjennomsyre vår hverdag. Vi tenker; «Dette har jeg ikke gjort før, så det får jeg sikkert til!». Vi ønsker en kultur der vi utfordrer, støtter, heier og gleder oss over hverandre når vi lykkes. Vi ønsker å bidra til at barn, ansatte og foresatte utvikler troen på seg selv, opplever mestring, tør å feile og tør å ta nye utfordringer i fellesskap med andre.

«Klart mi kan!», skal være vår indre stemme i møte med nye utfordringer, spørsmål og situasjoner.

Våre verdier **romslige, livlige og fulle av gøtts**, skal gjennomsyre alt vi gjør. I vår barnehage skal det være stor takhøyde. Vi skal være romslige både i våre planer og gjennom at vi verdsetter mangfold blant barn, ansatte og foresatte. Vi er ikke redd for å ta i et tak og by på oss selv. Vi skal være framoverlent.

Vi er livlige:

Tegn til god praksis:			
Jeg har godt humør, smiler og sprer glede			
Jeg smiler og hilser på de vi møter i og utenfor barnehagen			
Jeg finner på sprell og morsomme ting			
Jeg er en engasjert og en leken voksen			
Jeg bidrar til god stemning			
Jeg er aktiv og kreativ			
Det er mye latter			

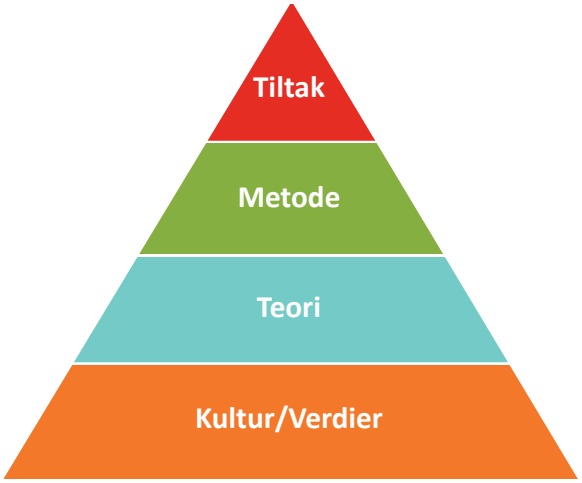
Vi er romslige:

Tegn til god praksis:			
Jeg er åpen for forslag og endringer			
Jeg er inkluderende i møte med barn, foreldre og ansatte			
Jeg heier på mangfold			
Jeg møter mennesker med respekt, åpenhet og likeverd. (Respekt = se en gang til)			
Jeg tar hensyn			
Jeg er positiv, ser muligheter og sier ja hvis jeg kan			
Jeg er fleksibel og hjelpsom			
Jeg er tålmodig i møte med andre			
Jeg gir plass til andres meninger og perspektiver			
Jeg bidrar til et klima der det er trygt å være seg selv.			

Vi er fulle av gøtts:

Tegn til god praksis:			
Jeg går ut av komforsonen og tar utfordringer			
Jeg er med på det som skjer			
Jeg står sammen med mine kollegaer og bretter opp armene			
Jeg byr på oss selv			
Jeg er ikke redd for å prøve noe nytt			

Teori, metode og tiltak vi tar utgangspunkt i er forankret i våre verdier og menneskesyn.

Verditrekanten, RVTS

1.2 EN REFLEKTERENDE KULTUR- ARBEID MED VOKSENROLLEN

Vi skal ha et autoritativt klima. Det kjennetegnes ved at de ansatte kontinuerlig er i en utviklingsprosess mot å få til balansen mellom kombinasjonen av relasjonsvarme og forventninger.

Som voksen omsorgsperson må vi være selvreflekterende, ta ansvar, og tørre å stille spørsmål ved vår egen praksis. Vi skal ta utgangspunkt i den autoritative voksenrollen og anvende trygghetssirkelen i praksis.

Trygge og rolig voksne bidrar til å regulere barnets følelser og skape en opplevelseav trygghet og oversikt

- Vi skal mentalisere; Se både oss selv og barnet innenfra, samtidig som vi har fokus på det som skjer i sam spill og dialogen mellom oss.
- Vi skal være bevisst og sette ord på egen praksis.
- Vi er bevisst våre egne følelser både de behagelige og de ubehagelige, og tar ansvar for de
- Vi skal være i konstant utvikling.

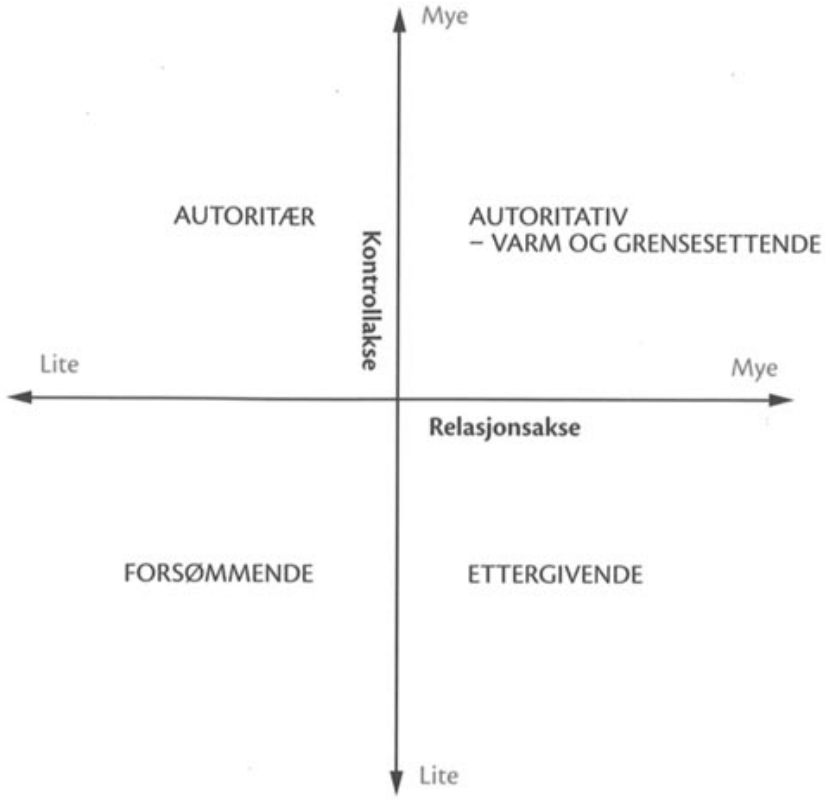
Tegn til god praksis:			
Jeg tar ansvar for relasjonene			
Jeg balanserer varme og krav (dumphuska)			
Jeg tilpasser forventninger og gir støtte som er i tråd med barns utvikling			
Jeg avklarer krav og forventninger til barna			
Jeg reparerer ved brudd i relasjonen			
Jeg legger merke til, anerkjenner og følger opp barnas perspektiver og handlinger			
Jeg snakker godt om alle barn			
Jeg setter ord på og er bevisst min egen «ryggsekk»			
Jeg setter ord på og er bevisst på når hendene er begrenset øverst eller nederst på trygghetssirkelen.			
Jeg reflekterer over hvor jeg er i toleransevinduet			
Barn blir smittet av min ro			
Jeg setter ord på og er bevisst egen «haimusikk»			
Jeg knytter egen praksis til toleranse-vinduet og til den tredelte hjerne			
Jeg setter ord på og er bevisst på hva som trigger meg			
Jeg er bevisst om jeg er autoritativ			
Jeg tar ansvar og reparerer når jeg trør feil			
Jeg utforsker egne holdninger			

Vi skal møte barna gjennom å være autoritative voksne.

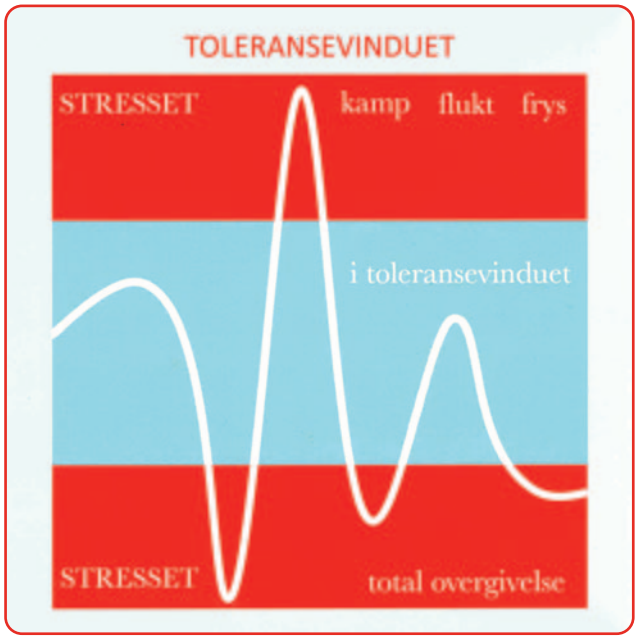
Alle ansatte skal bidra til et autoritativt klima (positivt klima)

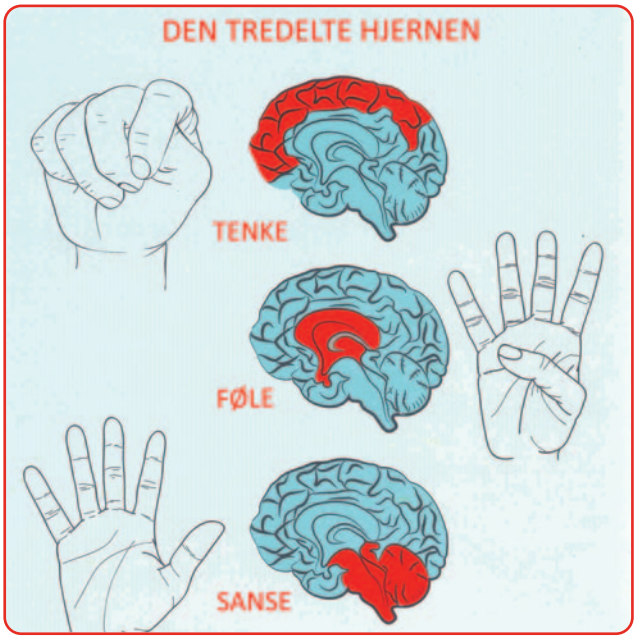
Tegn til god praksis:			
Jeg har vennlige blikk (øyekontakt), og sier gode ord			
Jeg har en rolig og varm stemme			
Jeg bidrar med ekte smil og god latter			
Jeg holder orden og system			
Jeg bruker lukt			
Jeg bruker musikk			
Jeg løfter fram andres sterke sider			
Vi heier på hverandre, klapper hverandre på skulderen og vil hverandre vel			
Jeg er positiv, raus og fleksibel			
Jeg bruker navn og ønsker barn, ansatte og foresatte en god dag			
Vennlige berøringer			
Kroppen min er vendt mot barna			

Figur 1. Voksenrollen etter Baumrinds modell, 1991.

RVTS

1.3 RELASJONSBYGGING

I vår barnehage skal alle ansatte vise interesse og være opptatt av hvert menneskemøte. Vi er opptatt av **hele mennesket (24-timers mennesket).** Vår historie, tidligere opplevelser, hvem vi er i relasjon til, påvirker oss igjen i møte med andre mennesker. Her kommer de 5 f-ene inn; fag, fritid, familie, fortid og framtid.

For å bygge relasjoner er kvaliteten på hver interaksjon viktig. Gode relasjoner er avgjørende for et trygt og godt barnehagemiljø, og for igjen å kunne leke, lære og utvikle seg.

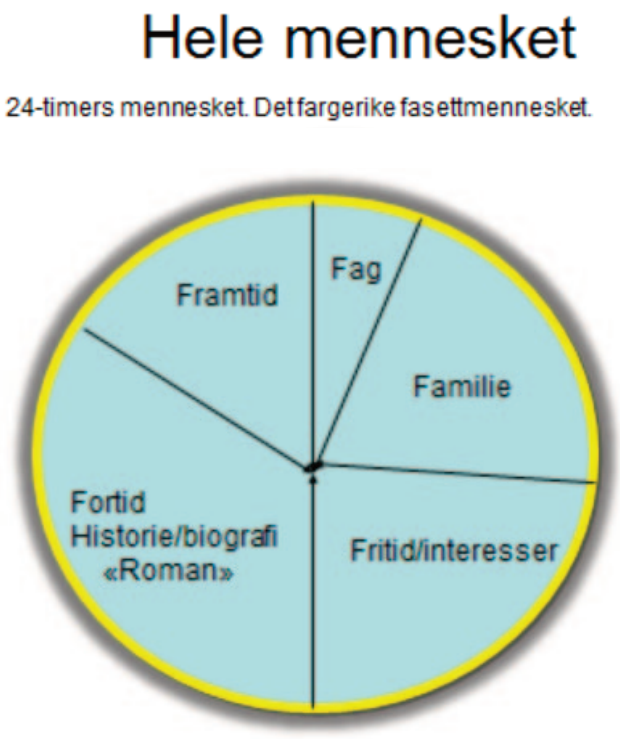
For at barn skal kunne klare å formilde hva de ønsker og mener, trenger de å være trygge på de ansatte. Samtidig må de ansatte kjenne barnet godt, for å fange opp hva barnet sier og formidler gjennom sin væremåte og handlinger. Vi skal tilrettelegge for omsorgsfulle relasjoner. Det er den voksne som har ansvar for å bygge relasjoner.

Like viktig som felles opplevelser og aktiviteter vi gjør sammen for å bli bedre kjent, er de små daglige interaksjonene mellom oss.

1.3.1 Relasjonskartlegging

Gjennom relasjonskartleggingen kan vi ansatte få et innblikk i hvilke barn eller elever vi har en god, usikker eller svak relasjon til. Hensikten med kartleggingen er å finne ut hva som må til for å forbedre relasjonen. Resultatene brukes bare internt i enheten. Enhetsleder samler inn skjemaer. Ved behov settes det inn tiltak for å styrke relasjonen. Dette er et punkt i årshjulet til Trygt og godt planen for barnehager og skoler i Farsund kommune.

Alle ansatte er bevisste på hvordan de bygger relasjoner

Jan Spurkeland

Tegn til god praksis:			
Jeg er i lek sammen med barna			
Jeg deler opplevelser sammen med barna			
Jeg uttrykker gjennom kroppsspråk og verbalt at jeg liker barnet			
Jeg styrkelegger barna			
Jeg smiler og viser et varmt kroppsspråk			
Jeg ser på barnet som enkeltindivid			
Jeg viser interesse for barnet og deres familie			
Jeg tar barna på alvor			
Jeg er pålogget			
Jeg lytter aktivt			
Jeg tuller og tøyser og legger til rette for god stemning			
Vi setter av tid til å bygge relasjoner			
Vi deler inn i mindre grupper			
Vi benytter «banking time» ved behov			

1.4 TILKNYTNINGSBASERT BARNEHAGE

Alle barn i Sunde barnehage skal erfare omsorgsfulle voksne som er følelsesmessig tilgjengelige, som deler barns fokus, følelser og intensjon. Vi ønsker at barn skal få god tilknytning til en eller flere ansatte på avdelingen, og at vi møter barnets tilknytningsatferd.

For å lykkes med dette skal vi:

- «Alltid være større, sterkere, klokere og god. Når det er mulig, skal vi følge barnets behov. Når det er nødvendig, skal vi ta ledelsen/tak. Når barn ikke søker den voksne, skal den voksne selv søke barnet.» (COS-P)
- Vi validerer barns følelser

Tegn til god praksis:			
Jeg gleder meg over barna • Utrykker glede over å se og være sammen med barnet • Smiler, tuller, tøyser og ler med barna • Deler barnas glede/positive følelser og begeistring • Legger til rette for positive møter i garderoben når barnet kommer			
Jeg passer på barna • Er pålogget • Sikkerhet blir ivaretar			
Jeg hjelper barna «akkurat passe» • Veileder og støtter • Legger til rette slik at barna kan mestre ting selv			
Jeg har det fint sammen med barna • Leker med barna • Samtaler med barn om det de er opptatt av			
Jeg beskytter barna • Fysisk • Følelsesmessig			
Jeg viser godhet for barna • Tar imot barna når de kommer til oss • Gir nærhet • Organiserer barnas følelser • Er sammen med barnet i følelsen • Hjelper barnet og setter ord på barnets følelser • Trøster og støtter • Anerkjenne og validere barns følelser • Møter barnets følelser, behov og uttrykk med gode reaksjoner			

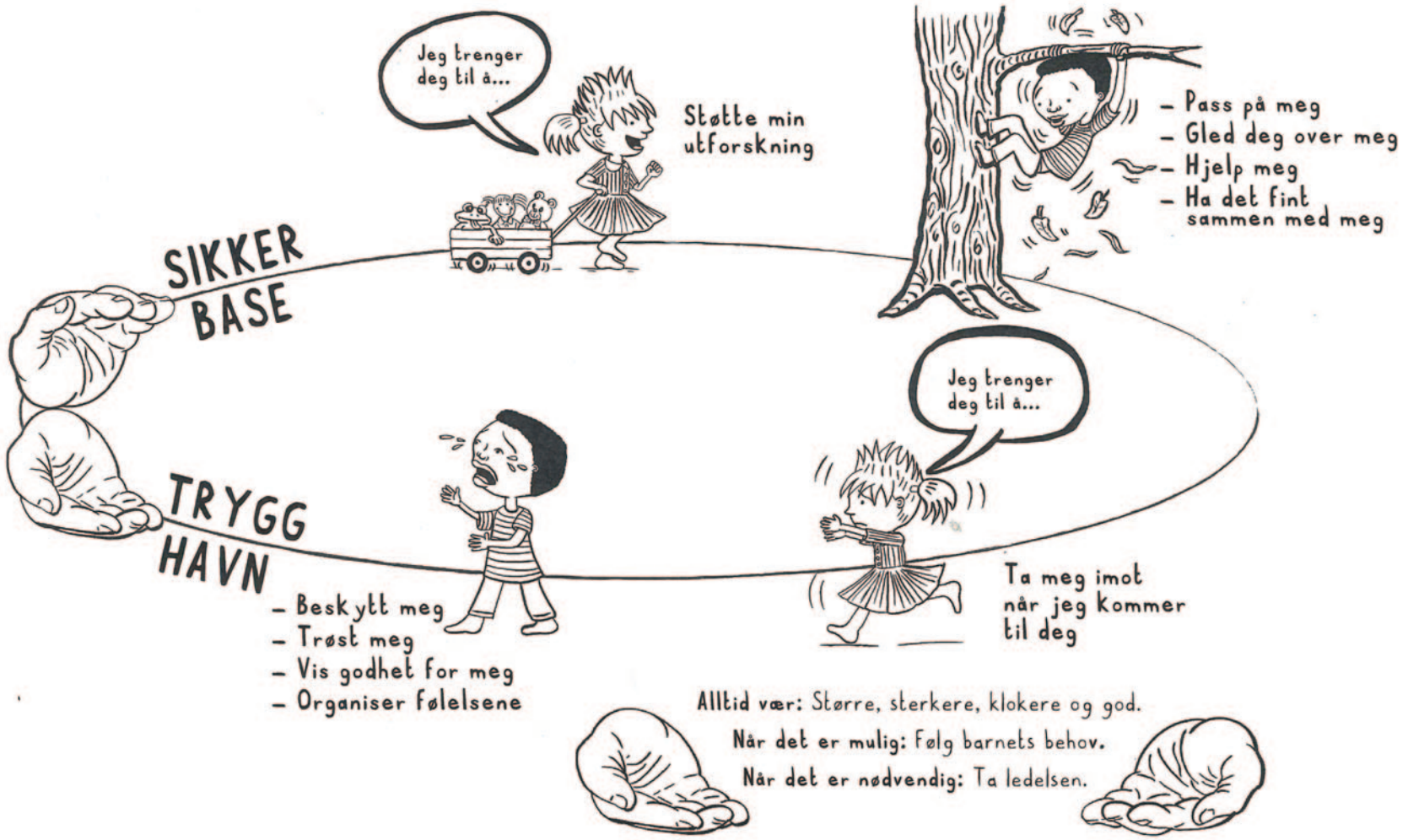
- Vi skal legge til rette for at barna kan være i toleransevinduet sitt. Vi skal støtte barnet når de kommer utenfor toleransevinduet og hjelpe de tilbake.
- Møte barnet ut fra vår kunnskap om den tredelte hjerne.

Tegn til god praksis:			
Barna får gjentatte gode erfaringer og samspill			
Jeg er sensitiv i møte med barna			
Jeg er trygg og varm voksen som heier på barna og støtter dem			
Jeg reflekterer og snakker om hendelser og reaksjoner sammen med barna når de er inne i toleransevinduet og tenkehjernen er skrudd på			
Jeg tuner meg inn på barna, tilstedeværende, nær og rolig			
Jeg jobber selv med å være innenfor toleransevinduet og holder roen når jeg møter barna			
Jeg vekker og stimulerer sansene hos barn (Eks. gjennom pust, fysisk aktivitet, drikke, lukter osv.)			
Jeg møter avvisning, uten å avvise barnet			
Jeg lytter til hva barnet prøver å fortelle meg gjennom verbalt, nonverbalt språk og handlinger			
Jeg prøver å tolke hva barnet forteller meg med sine handlinger			
Jeg er proaktiv			

Trygghetssirkelen®

Foreldre som ivaretar barns behov

©2020 Circle of Security International

STØTTE TIL HJERNENS UTVIKLING

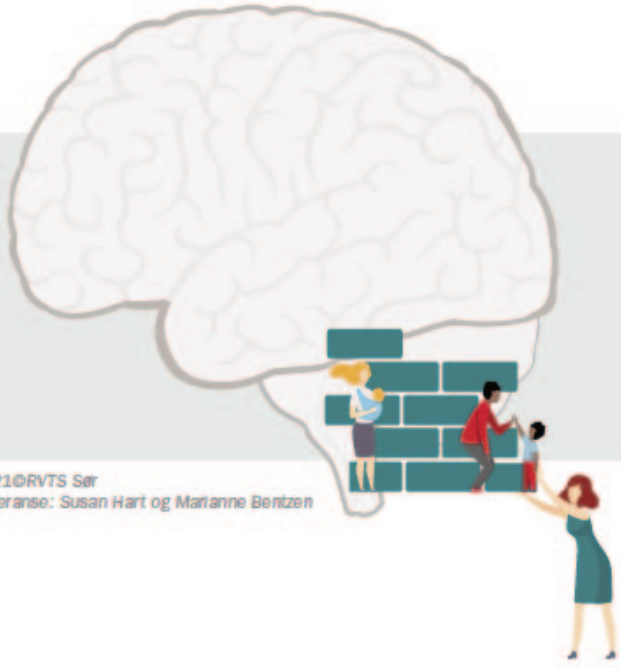
Tenkehjernen min trenger erfaringer med:

- Å se helhet, overblikk og sammenheng
- Å gjøre noe som er litt kjedelig, vente på tur og følge regler
- Å ta sjanser og gjøre noe som er litt vanskelig
- Å sette ord på følelser hos seg selv og andre
- Å sette seg inn i den andres situasjon
- Å se seg selv og det som skjer utenfra
- Fantasi, rollespill, symboler

Følehjernen min trenger erfaringer med:

- Repetisjon og turtaking
- Glede og engasjement sammen med andre
- Stillhet og ro sammen med andre
- Å vise og å gjenkjenne følelser hos seg selv og andre
- Følelsesmessig inntoning med andre mennesker
- Kontakt med andre gjennom felles fokus
- Støtte, trøst og forståelse

Sansehjernen min trenger erfaringer med:

- Trygghet, gjentakelser og rytme
- Forutsigbarhet gjennom rammer og struktur
- Ro og hygge
- Imitasjon og synkronisering i samspill med andre
- Sanseinntrykk som bidrar til fleksibilitet i behag/ubehag
- Opp- og nedregulering av energinivå gjennom bruk av sansene

2021©RVTS Sør
Referanse: Susan Hart og Marianne Bentzen

RVTS

1.5 GLEDING

Gleding er en del av vårt tankesett. Gleding er i tråd med vår visjon; «Klart mi kan!» og våre verdier; livlige, romslige og fulle av gøtts. Gleding er positive handlinger. Det er det motsatte av krenkelser. Gjennom gleding hjelper og bryr vi oss om hverandre. På samme måte som Lykke og Wilmer i Siri Abrahamsen sin bok, «Gleding», har vi superkraften at vi kan være gode for hverandre. (www.gleding.no). Barna skal erfare at de er betydnings-fulle for fellesskapet. Barna vil gjennom arbeidet med gleding få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.

Våre tiltak under Gleding:

1.5.1 Gledingspatruljen

Barna på Rokkefjell er Gledingspatruljen. Deres superkraft er å spre glede. De får utdelt hver sin gledingskappe siste onsdagen i august. Kappen bruker de når de sprer glede – både i og utenfor barnehagen, i nærmiljøet, i sentrum og

på de mange turene sine. Den siste uken i august har de Gledingsuka, som gir en god forberedelse og start på rollen som Gledingspatrulje.
Ved slutten av året deler de ut gledingskort til familie, venner og andre de ønsker å glede på sin vei.
Les mer om Gledingspatruljen på vår hjemmeside.

Tegn til god praksis:			
Jeg løfter fram det vi definerer som gledingsegenskaper: • By på oss selv • Framsnakke • Dele • Overraske • Inkludere • Være positive • Være løsningsfokuserte • Være varme • Være oppmuntrende • Hjelpe andre			
Latteren høres			
Jeg smiler og får smil tilbake			
Avdelingen sprer glede for beboere, besøkende og ansatte ved Farsund Omsorgssenter			
Avdelingen sprer glede utenfor barnehagen			
Avdelingen sprer glede i vårt nabolag og på tur			
Barna kjenner til superheltene Lykke og Wilmer			
De eldste barna			
Avdelingen sprer glede i og rundt sentrum			

1.5.2 Gledingssprell

I juni inviteres Gledingspartuljen til 1,5 time med Gledingsprell. Sammen spiser de kveldsmat og lager gledingssprell inne i barnehagen. Gledingspatruljen ønsker å sette spor etter seg på en gøy og hyggelig måte.

1.5.3 Gledingssti

Gledingspatruljen har i sammen med en lokal kunstner laget en Gledingssti i skogen bak Omsorgssenteret. Langs stien finner man små, sjarmerende figurer som leder vei til Himpel og Pimpel. Barnehagen ønsker at stien skal brukes til glede for hele barnehagen, Omsorgssenteret og vårt nærmiljø.

1.5.4 Gledingstog
I forbindelse med 17. mai går barnehagen i Gledingstog rundt Omsorgssenteret.

1.5.5 Gledingsmarked
Året avsluttes med gledingsmarked for hele familien. Her vil det blant annet være salg av brukte klær, leker og bøker. Inntektene går til Sykehusklovnene. Foresatte tar med seg litt mat til et felles matbord. SU bidrar med planlegging og rigging av gledingsmarkedet.

1.5.6 Lykke og Wilmer
Barna blir kjent med rollefigurene Lykke og Wilmer gjennom året. De deltar spontant rundt på huset og er til stede på noen av gledingssamlingene som barnehagen har. Barna blir kjent med bøkene om Lykke og Wilmer: Gleding, Små gleder, Feiling og Undring (Siri Abrahamsen)

1.5.7 Gledingsårshjul og nettside
Vi er en Gledingsbarnehage og benytter Gleding sin nettressurs som et viktig verktøy i det pedagogiske arbeidet. Ressursen inneholder blant annet et årshjul med ulike temaer og opplegg som Trollkjørka, Bellevue og Rokkefjell tar utgangspunkt i. Til hvert tema finnes det tilhørende materiell og aktiviteter som støtter arbeidet med innholdet. Nettressursen inneholder også en idebank som brukes av hele barnehagen.

1.5.8 Verdens godhetsdag – 13. november
Vi ønsker å markere Verdens godhetsdag i barnehagen. Dagen gir oss en fin anledning til å løfte frem arbeidet vårt med Gleding.

1.5.9 Rockesokk dagen – 21. mars
Rockesokkdagen markeres for å feire mangfold og inkludering. Ved å bruke ulike sokker viser vi at det er fint å være forskjellig, og at alle hører til i fellesskapet.

1.5.10 Fotballtrøyedagen – 29 mai
Fotballtrøyedagen markeres for å vise støtte til barn og unge som lever med kreft. Denne dagen tar både barn og voksne på seg fotballtrøyer for å skape fellesskap, håp og bevissthet rundt barnekreft. Markeringen minner oss om at vi står sammen i kampen, og at små handlinger kan bidra til å løfte andre.

1.6 SYNGENDE BARNEHAGE

Våren 2026 ble vår barnehage en Syngende barnehage. Vi er medlem at Musikk fra Livets begynnelse. Vi ønsker å ivareta barnesangtradisjonen og arbeider for at musikk skal være en kilde til glede og gode opplevelser gjennom hele livet!
For barn er det naturlig å synge og leke med musikk. Vi er født med evnen til å uttrykke oss uten ord, kun ved hjelp av stemme og kropp.

- Sang skaper inkludering
- Sang gir trygghet, skaper god stemning og bygger vennskap
- Sang framkaller følelser og kan skape empati
- Sang styrker tilknytning og emosjonell utvikling
- Sang styrker språket
- Sang skaper mestring
- Sang styrker musikaliteten

1.6.1 Sangsamlinger

En gang i måneden samles 2- og 3-åringene i én gruppe, og 4- og 5-åringene i en annen, til sangsamling. Det er viktig for oss at barna får oppleve å være en del av et større fellesskap.

Gjennom rytme, sang og dans ønsker vi å spre musikkglede og skape en god stemning. For å inkludere alle barna, skape spenning og variasjon, samt gi gjenkjennelse og trygghet, bruker vi bevisst ulik dynamikk og tempo. Sangene gjentas jevnlig, slik at barna får mulighet til å delta aktivt og oppleve mestring. Vi skal synger med hele kroppen.

Tegn til god praksis:			
Jeg har deltatt på musikk kurs			
Jeg har utvidet mitt sangrepertoar			
Jeg bruker instrumenter i sammen med barn			
Jeg bruker sang i overganger			
Jeg bruker sang ved hvile			
Jeg bruker sang ved måltider			
Jeg bruker sang under stell			
Jeg knytter sammen sang og bevegelse			
Jeg bruker sang i lek og aktiviteter			
Jeg synger ute			
Jeg inkluderer gjennom sang			
Jeg bruker nettressursen til Syngende barnehage			
Vi synger sammen i personalet			

1.7 FYSISK AKTIVITET OG BEVEGELSES GLEDE

Fysisk aktivitet og bevegelsesglede er svært viktig for barns utvikling og trivsel. Gjennom lek og bevegelse styrker barn kroppen sin, utvikler motoriske ferdigheter og bygger gode vaner for helse senere i livet. Når barna opplever glede, erfarer mestring i lek og samspill med andre, øker motivasjonen for å være aktive. Bevegelsesglede skaper positive følelser knyttet til aktivitet, noe som gjør det mer sannsynlig at barnet fortsetter å være i bevegelse også i oppveksten og som voksen.

Barnehagene i Farsund kommune skal de neste to årene jobbe videre med å inspirere uteleken. Ansatte får faglig påfyll og inspirasjon til ulike aktiviteter gjennom samlinger med UIA. I vår barnehage skal hovedfokuset være på risikolek og bruken av uteområdet.

1.7.1 Aktiv dagen – 23. september

Målet er å inspirere til mer fysisk aktivitet, bevegelsesglede og bedre folkehelse. Denne dagen kler vi oss i treningsklær. De ulike avdelingene arrangerer ulike aktiviteter.

Tegn til god praksis:			
Jeg er aktiv sammen med barna			
Jeg bruker hele uteområdet vårt			
Jeg kjenner til og støtter barns motoriske utvikling			
Jeg tilpasser aktiviteter, slik at alle barn opplever mestring			
Jeg bruker spontane situasjoner til fysisk aktivitet og lek			
Jeg bruker planlagte situasjoner til fysisk aktivitet og lek			
Jeg inspirerer til bevegelses glede ute			
Jeg er opptatt av at det er bra å prøve, feile og utfordre			
Jeg lar barn prøve selv			
Jeg skiller mellom risiko og fare			
Jeg bruker fellesrommet til bevegelses-glede- dans, yoga, hinderløype mm.			
Jeg kjenner til hva risikolek er og betydningen av denne type lek			
Jeg bruker nettressursen; Aktiv i barnehagen			
Fysisk aktivitet er integrert i hverdagsrutiner			
Utstyr og materiell er tilgjengelig for barn			
Barna bruker ute- og innemiljøet aktivt og variert			
Barn er i bevegelse gjennom store deler av dagen			
Barn velger ofte fysisk aktive lekeformer			

2. LEDELSE

I vår barnehage utøver vi autorativ ledelse: varme og tydelige voksne som stiller krav og forventninger på en omsorgsfull måte. Ledergruppen – enhetsleder, fagutvikler og pedagoger – skaper retning, trygghet og struktur for hele organisasjonen.

Vi har klare mål og felles forventninger til hvordan vi leder barn, barnegrupper og hverandre. Alle ansatte har ansvar for å utøve autoritativ praksis i hverdagen: relasjonsvarme, tydelige rammer, profesjonell tilstedeværelse og trygg ledelse.

Psykologisk trygghet er grunnlaget for kvalitet. Ansatte skal oppleve at det er trygt å stille spørsmål, be om hjelp, si ifra om feil, prøve ut nye ideer og snakke om det som er vanskelig. Dette gjør utviklingsarbeid mulig.

Vi arbeider systematisk med å utvikle en trygg, samkjørt og profesjonell ledergruppe som bygger kapasitet hos ansatte, følger opp kvalitet og driver utviklingsarbeid med varme og tydelighet. De neste to årene prioriterer vi ledergruppen og ledermøtene for å styrke teamet, utvikle psykologisk trygghet og sikre en felles retning.

Vi skal jobbe med sensemaking, der ledergruppen skaper felles forståelse av mål, utfordringer og retning. Utviklingsarbeidet skal preges av små skritts endringer som er praksisnære, gjennomførbare og meningsfulle for ansatte og barn. Ledergruppen skal aktivt etterspørre, synliggjøre og sette lys på praksis, både det som fungerer godt og det som skal utvikles, slik at vi skaper reell læring og kontinuerlig forbedring i hele organisasjonen.

- 2.1 Psykososialt arbeidsmiljø
- 2.2 Kapasitetsbygging og organisasjonslære
- 2.3 Organisering og struktur
- 2.4 Overganger
- 2.5 Vurdering
- 2.6 Barnehagens internkontrollsystem

2.1 PSYKOSOSIALT ARBEIDSMILJØ

En forutsetning for at barna skal ha det trygt og god, er at vi ansatte opplever det trygt og godt på jobb.
For å sikre et godt arbeidsmiljø har vi følgende tiltak:

2.1.1 Nærværsgruppe
En fra hver avdeling, sitter ett år i gruppa. Det rulleres på ansvar, slik at alle skal være med å bidra. De har ansvar for å bidra til gøye dager og arrangementer for ansatte. Felles opplevelser i og utenfor barnehagen, er et ledd i å stryke nærværet på jobb.

2.1.2 Nærværsplan
Vi har en egen plan for nærværsarbeid i Sunde barnehage

2.1.3 Medarbeidersamtale
Enhetsleder har årlig medarbeidersamtale med alle ansatte, der det tas utgangspunkt i 24-timers mennesket. I tillegg er det en oppstarts samtale med alle ansatte på høsten. Enhetsleder har åpen dør, og tilgjengelig for samtale og veiledning.

2.1.4 HMS-møte
Månedlige møter mellom verneombud og tillitsvalgt

2.1.5 Verneombudsmøte
Enhetsleder og verneombud har månedlige møter der det lages rapporter etter vernerunder, ROS-analyser og gjennomgang av avvik.

2.1.6 Tillitsvalgt
Månedlige møter mellom tillitsvalgte og enhetsleder

Tegn til god praksis:			
Jeg tilbyr hjelp og støtte			
Jeg snakker godt om andre			
Jeg sier min mening, kommer med forslag og melder fra om bekymringer			
Jeg er lojal mot det vi har blitt enige om			
Jeg får tilbakemelding på jobben jeg gjør			
Jeg blir hørt og verdsatt			
Jeg tør å stille spørsmål og innrømme feil uten frykt for negative reaksjoner			
Uenigheter håndteres åpent og konstruktivt			
Forskjellige perspektiver og erfaringer blir verdsatt			
Vi samarbeider godt			
Lederne er tilgjengelige			
Lederne er støttende			
Lederne er tydelige			
Beslutninger begrunnes og kommuniseres godt			
Leder følger opp arbeidsmiljøutfordringer tidlig			
Arbeidsbelastningen oppleves som håndterbar			

2.2. KAPASITETSBYGGING OG ORGANISASJONSLÆRE

For å lykkes med å skape et trygt og godt barnehagemiljø for alle barn, skal vi fortsette å bygge kapasitet, både i barnehagen som organisasjon, på den enkelte avdeling og hos den enkelte ansatte. Vi skal øke vår kompetanse, sørge for høy grad av motivasjon og stå sammen om viktige verdier. Vi skal arbeide for at det er samsvar mellom våre holdninger og handlinger («Holdninghandling»).

Tegn til god praksis:			
Jeg blir oppdatert på fag og forskning			
Jeg deltar i samtaler om barnehagens verdier			
Jeg er bevisst på å omsette teori til praksis (trene i praksis)			
Vi reflekterer og knytter teori til case og praksishistorier			
Jeg oppsøker veiledning			
Vi har faglig refleksjon i det daglige og på møter			
Jeg deltar på felles kursing og webinar			

For pedagoger:

Tegn til god praksis:			
Jeg holder meg faglig oppdatert			
Jeg bruker ny kunnskap i praksis og deler den med kollegaer			
Jeg tar imot tilbud om kurs og sertifisering			
Jeg tar videre utdanning			
Jeg deler både feil og gode erfaringer i ledergruppa for å skape psykologisk trygghet og bidra til læring			
Jeg bidrar aktivt i ledergruppa			
Jeg er opptatt av andres perspektiver og meninger			

Vi ønsker å være en lærende organisasjon. Gjennom kollektiv læring skal vi bedre kvaliteten på vårt arbeid. Vi skal være framoverlent.
Vi er opptatt av å gi ansatte økt mestringsglede, motivasjon og lyst til å utvikle seg gjennom å utvide den enkeltes kompetanse. Vi tror dette er med å bygge opp om vår trivsel i barnehagen. Vår visjon «Klart mi kan!» skal vi eie og bygge vårt arbeid på. Vi har et ansvar for å utfordre og bedre vår egen praksis. Alt dette skal sees i sammenheng.

Vi skal ha et profesjonelt lærende fellesskap.

Tegn til god praksis:			
På personalmøter og planleggingsdager jobber vi i grupper (IGP, sol-modell, Verdens cafe, Dialog- cafe)			
På personalmøter og planleggingsdager blir det satt av tid til å refleksjon			
På avdelingsmøter blir det satt av tid til å refleksjon			
På personalmøter og planleggingsdager blir det satt av tid til planlegging			
På lesetid blir det satt av tid til faglige oppdateringer og refleksjoner			
På avdelingsmøter bli det satt av tid til planlegging			
Jeg er nytenkende			
Vi har en felles visjon – felles retning			
Jeg er bevisst på egen kompetanse og forbedringsområder			
Det er samsvar mellom mine våre handlinger og holdninger (Holdninghandling)			
Vi har gode strukturer i vår organisasjon			
Vi har tilgjengelig de ressursene vi trenger for å bygge kapasitet			
Vi har en felles forståelse for våre verdier.			

Vi har en egen fagplan, den viser en oversikt over hvilke måneder vi skal arbeide med det ulike fagstoffet.

2.2.1 Fagmøter

Vi har egne fagmøter i pedagoggruppen, der også pedagogene selv bringer inn aktuelle temaer.

2.2.2 Lysemøter

Lysemøter er et møte der vi setter lys på og etterspør små og store utviklingsarbeid – hva vi utvikler, hva vi lykkes med, hva vi lærer, og hva vi må justere for å komme videre.

2.2.3 Lesetid

Hver ansatt har én times lesetid per måned som forberedelse til personalmøtet. Tiden benyttes til å lese relevant fagstoff og arbeide med refleksjonsoppgaver knyttet til temaene som skal tas opp. I tillegg inngår gjennomgang av gjeldende HMS-rutiner.

2.2.4 UL – Et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling (Udir)

Kollektiv kompetanseutvikling konkretiseres, planlegges, gjennomføres og evalueres i partnerskap mellom enhetene og faglærere fra UiA. Kollektiv kompetanse-utvikling er i Lister organisert og rigget som et fireårig løp i regi av Lister pedagogiske senter i samarbeid med kommunene. Det første året i partnerskap med UiA er i Lister kalt for «Utviklingsløp 1» (UL1). De tre neste årene er kalt for «Utviklingsløp 2» (UL2). Farsund kommune skal inn i UL1 barnehageåret 2027/2028. Hoved tema for kommunen vil være inkludering.

I arbeidet med å øke vår kapasitet tar vi blant annet utgangspunkt i:

Nettressursene:

- Se barnehagebarnet innenfra SBI (Tilknytnings-psykologene)
- Snakkemedbarn.no (RVTS)
- Språkløyper -barnehage (Lesesenteret på Universitet i Stavanger)
- Stine Sofie Barnehagepakke (Stine Sofie Stiftelsen)
- Video og læringsressurser (RBUP Øst og Sør)
- CLASS (RBUP Øst og Sør)
- Livet & sånn (Ålesund kommune)
- Gleding.no
- Barnets behov i sentrum (Bufdir)
- Musikk fra livets begynnelse (MLB)
- Aktiv i barnehagen (Høgskolen i Vestlandet)

Alle ansatte har et eget eksemplar av boka: Relasjons-kompetanse i barnehagen (Lysebo og Bratt, 2022)

2.3 ORGANISERING OG STRUKTUR

«Kvaliteten i avdelingen har ikke bare betydning for hvordan barnet har det fra dag til dag, men også for barnets utvikling lenge etter at barnet har sluttet i barnehagen»

De neste to årene skal vi arbeide målrettet med avdelingens organisering og struktur. For at barna skal kunne orientere seg i hverdagen, få best mulig utbytte av dagen og oppleve mestring, skal vi møte dem med tydelige forventninger, gode rutiner og forutsigbare rammer. Vi skal reflektere over hvordan vi bidrar til at barna opplever lek og aktiviteter som engasjerende, meningsfulle og preget av glede og mestring.

For pedagogene:

Tegn til god praksis:			
Jeg passer på at alle ansatte på min avdeling blir hørt			
Jeg passer på at alle ansatte på min avdeling blir tatt på alvor			
Jeg er positiv, løsningsfokusert og ser muligheter			
Jeg viser interesse og bygger bevisst relasjon med ansatte på min avdeling			
Jeg er tydelig			
Jeg har tydelig forventninger til ansatte på avdelingen			
Jeg er i forkant og er observant			
Jeg er lojal overfor det som blir bestemt			
Jeg tør å stå i utfordringer			
Vi har felles normer og regler på huset			
Jeg delegerer oppgaver videre			
Jeg er bevisst på at jeg er en rollemodell for mine ansatte			
Jeg har laget gode informasjonsrutiner			
Jeg viser respekt for mine ansatte			
Vi hjelper og støtter hverandre			
Dagen starter selv om pedagogisk leder ikke er tilstede			
Alle vet hva de skal gjøre			
Vi har avklarte roller, hvem som tar ulike avgjørelser			
Voksne er trygge på seg selv			
Voksne tar selvstendige valg (på det de kan)			

Sitatet og noe av innholdet er hentet fra: Elisabet Solheim Buøen, Ratib Lekahl, May Britt Drugli, Turid Suzanne Berg-Nielsen og Carina Lisøy. (2020). Trygg før 3. www.tf3.no

Ovenfor barn:

Tegn til god praksis:			
Jeg lytter til det barna forteller meg			
Jeg følger aktivt med på det barna gjør			
Jeg er engasjert			
Jeg gjør det jeg kan for å få barna engasjert og involvert			
Jeg varierer i metoder			
Jeg forbedrer barna på det som kommer			
Jeg er tydelig i beskjedene, og gir få beskjeder av gangen			
Jeg bekrefter positiv atferd, ved å gi barna konkret ros			
Jeg setter ord på ønsket atferd			
Jeg omdirigerer negativ atferd			
Jeg legger opp til at barna ikke må vente så mye			
For å forstå atferd ser jeg både på individet og samspillet i gruppen			
Jeg gjennomfører administrative oppgaver på en effektiv måte			
Jeg er tydelig og konsekvent			
Jeg begrunner mine forventninger til atferd			
Jeg er proaktiv			
Jeg er godt forberedt til aktiviteter			
Utstyr, leker og materiell er klart og tilgjengelig			
Overgangene er effektivt organisert			
Jeg følger opp barna i overganger			
Jeg gir læringsmuligheter i overganger			
Det er lite forstyrrelser på avdelingen			
Vi har organiserte planer og strukturer som barn kjenner seg igjen i			
Vi har god dialog i forkant (barn har et eierforhold til det som blir planlagt)			
Vi deler i mindre grupper for å skjerme og tilrettelegge for lek			
Vi har laget positive venneregler sammen med barna- bruker illustrasjoner			
Vi har satt av tid til lek-trening på samarbeid og konflikter			
Vi har dagstavle som gir oversikt og forutsigbarhet			
Vi har fellesopplevelser på avdelingen			
Det er alltid noe barn kan holde på med			
Barna vandrer lite			

2.4 OVERGANGER

Overganger hjem-barnehage
Det er avgjørende at foresatte kjenner seg trygge på barnehagen og de ansatte, før de skal levere fra seg det mest dyrebare de har. Er foresatte trygge, blir barna ofte raskere trygge og gjør overgangen hjem-barnehage lettere, for både barnet og de foresatte.

Vi har en bli kjent-samtale før oppstarten. Dersom barnet starter i august, har vi samtalen i juni. Foresatte til nye barn inviteres til foreldremøtet i mai, der temaet blant annet er tilknytning. Vi arrangerer lekegrupper, for de yngste og besøksdager for de eldre barna før oppstarten.

Vi tilpasser oppstarten til det enkelte barn og familie. Vi ønsker at alle nye barn skal få tid til å bygge gode bånd til ansatte og resten av barnegruppen på avdelingen. I starten er det viktig at barnet kan få mulighet til å knytte seg til en av de ansatte på avdelingen (en sekundær-tilknytning). En kontaktperson som kan støtte barnets utforskertrang og bekrefte deres følelser og behov for nærhet. Når det er mulig, setter vi inn ekstra bemanning på avdelinger som har flere nye barn.

Overgang mellom avdelinger (fra liten til stor side)
Barnehagen ønsker å skape en trygghet for barnet ved overgang til ny avdeling. Barnet skal oppleve en sammenheng i innhold og rutiner. De skal videre kunne få den oppfølgingen de trenger. Vi har egne rutiner og samtaler internt i barnehagen, for å utveksle informasjon til barnets beste. Dersom begge pedagogene er nye for barna, blir også foresatte invitert til en «bli kjent» - samtale med den nye pedagogen. Det legges også vekt på å flytte med noen av personalet, som barna er trygge og kjent med, ved oppstart på ny avdeling.

Overgang barnehage-skole
Kommunen har en egen overgangsplan for barnehage til skole som vi følger. Hensikten med planen er å sikre et godt samarbeid mellom barnehage og skole, slik at barnets behov for trygghet blir ivaretatt i overgangsprosessen. Planen skal også bidra til at opplæringen tilpasses det enkelte barn allerede fra første skoledag.

Vår overgangspedagogen skal bidra til å skape sammenheng mellom barnehage og skole, og legge til rette for en trygg overgang for barna.

På vår hjemmeside har vi beskrevet innholdet i barnas siste år i barnehagen

2.5 VURDERING

Vi skal systematisk vurdere vår praksis. Dette for å sikre at kvaliteten på vårt arbeid er i tråd med kravene i rammeplanen og de målene vi har satt oss. Ved å vurdere vårt arbeid, vil vi kunne avdekke om det er samsvar mellom våre handlinger og holdninger, og om vi jobber i tråd med vår visjon og verdier. Slik vurderer vi vårt arbeid:

2.5.1 Tegn til god praksis
Vi har definert tegn til god praksis for å skape en felles forståelse og som grunnlag for felles praksis. Tegn til god praksis skal bidra til å kvalitetssikre vårt arbeid. Denne konkretiseringen er til hjelp når vi skal vurdere vårt arbeid. Vi vurderer vårt arbeid opp mot grønt, gult og rødt, i hvilken grad praksis tilsvarer disse kjennetegnene. Dette gjør vi ca. 2 ganger i året.

2.5.2 Pedagogisk dokumentasjon
Pedagogisk dokumentasjon er en arbeidsmåte som handler om å gjøre det pedagogiske arbeidet synlig, åpent for tolkning, dialog, diskusjon og innsikt. Dokumentasjon av barnehagens praksis blir til pedagogisk dokumentasjon når personalet og barna reflekterer over og diskuterer den. Pedagogisk dokumentasjon inneholder følgende faste elementer: observasjon, dokumentasjon, deling, refleksjon, tolkning og valg.

2.5.3 CLASS (Classroom Assessment Scoring System)
Formålet med CLASS er å videreutvikle det pedagogiske arbeidet ved å styrke bevisstheten rundt betydningen av relasjoner og samspill, som er grunnleggende for barns trivsel, utvikling og læring. Vi bruker observasjonssystemet CLASS for å vurdere kvaliteten på samspillet mellom voksne og barn i barnehagen. Hovedfokuset er rettet mot hvordan de voksne bidrar til å støtte barnas utvikling gjennom relasjonsbygging, organisering og pedagogisk læringsstøtte. Verktøyet deler kvalitet inn i ulike områder, som emosjonell støtte, klasseledelse og læringsstøtte. God kvalitet kjennetegnes av varme, sensitive voksne som ser barnet, skaper struktur og støtter barnas språk og tenkning.

Vi har ansatte som er sertifisert for å kunne gjennomføre observasjon på avdelingene. Vi samarbeider med RBUP, som blant annet kurser personalet i de tre domene; Emosjonell støtte, Organisering og struktur og Læringsstøtte.

2.5.4 Kvalitetskryss
På avdelingene vurderer vi med utgangspunkt i kvalitetskrysset; Hva er bra? Hvorfor? Hva kan bli bedre? Hvorfor? Dette for å bevisstgjøre oss på det som fungerer og det som må endres. Vi setter opp tiltak på de områdene vi ønsker å forbedre.

2.5.5 GGL
GLL-metoden; gjort, lært, lurt, (Tom Tiller, 1999) har til hensikt fremme refleksjon og læring av egen praksis for å bli enda bedre neste gang. GLL-metoden er en måte å skrive logg på, knyttet til kollektiv evaluering og refleksjon. Når man benytter et slikt skjema, ser man på hendelsen med et «utenfra-blikk». Les mer på Lister kompetansesenter sine sider.

2.5.6 10-FAKTOR
10-FAKTOR er KS' medarbeiderundersøkelse og et verktøy for utvikling av hele organisasjonen. 10-FAKTOR måler faktorer som er avgjørende for at organisasjonen skal oppnå gode resultater, som å utvikle et godt mestringsklima, skape psykologisk trygghet og bidra til at ledere blir mestringsorienterte (mestringsorientert kultur).

2.5.7 Arbeidsmiljøundersøkelse
Vi gjennomfører en årlig arbeidsmiljøundersøkelse, for å kartlegge vårt arbeidsmiljø. Denne gjøres i vårt internkontrollsystem EIK.

2.5.8 Foreldreundersøkelsen
Årlig får foresatte mulighet til å svare på en foreldreundersøkelse via UDIR. I etterkant av denne undersøkelsen, gjør barnehagen etterarbeid der det opprettes tiltaksplaner både på barnehage nivå og avdelingsnivå.

2.5.9 Samtale med barn og barnets hjem
De planlagte og daglige samtalene med barnets hjem, gir oss viktig informasjon om barns trivsel og utvikling. I det daglige tolker vi signaler og lytter til barna og deres ønsker. Tilbakemeldingen vi får fra barna, er den beste måten å vurdere arbeidet vårt på. Se mer under Barns beste og retten til medvirkning.

2.5.10 Samarbeidsutvalget (SU)
Samarbeidsutvalget er også en arena for vurderingsarbeid, der foresatte kan melde inn saker de opplever som sentrale og viktige.

2.6 BARNEHAGENS INTERNKONTROLLSYSTEM

I tillegg til kommunens internkontrollsystem bruker barnehagen EIK.no. Her har ansatte tilgang til viktige dokumenter, rutiner og tiltakskort. Ansatte kvitterer for gjennomgått rutiner. Her gjennomfører ansatte vernerunder, ROS-analyser, sjekkliste og registrer avvik. Avvik som skal løftes opp videre i organisasjonen rapporterer enhetsleder videre i kommunens internkontrollsystem.

Vi har et HMS-årshjul for enhetsleder og et for pedagogisk leder på den enkelte avdeling. Dette gjennomgås jevnlig på HMS-møtene for pedagogisk leder- Tema knyttet til HMS er oppe på våre personal- og avdelingsmøter.

Orden

God oppbevaring, riktig system, og riktige rutiner skal hjelpe oss til god orden i vår barnehage. Vi prioriterer gode oppbevaringssystemer, har en bevisst plan hvor ting skal ligge og hvordan alt skal organiseres. Vi har rutiner for hvordan dette skal ivaretas.

Tegn til god praksis:			
Alt har sin faste merka plass			
Jeg prioriterer tid til å rydde opp etter meg			
Jeg følger og respekterer rutinene som er laget			
Jeg tar ingen ting ut fra avdeling eller på tvers av avdelingene før det er avklart med styrer (møbler og inventar)			
Vi følger vårt ansvarsområde			

3. LEK- OG LÆRINGSMILJØ

Et godt lek- og læringsmiljø er viktig for å skape et trygt og godt barnehagemiljø. Som ansatte skal vi være opptatt av barnas stemme, og tilpasse miljøet etter det enkelte barn og barnegruppe. Barna skal få utvikle sitt språk og sin sosiale kompetanse. Leken er den viktigste arenaen for å jobbe med dette. Barna skal få være nysgjerrige og utforskende og bli glad i å lære nye ting. Det er vi voksne som har ansvar for at dagen bli godt organisert, med tydelige og romslige planer.

Underpunkter under denne kjernekomponenten:

- 3.1 Barns beste og retten til medvirkning
- 3.2 Fellesskap og vennskap
- 3.3 Språkglede
- 3.4 Klart mi kan leke
- 3.5 Gleden i å lære
- 3.6 Rammeplanens 7 fagområder
- 3.7 Sjøvett og trafikksikker kommune

3.1 BARNETS STEMME OG RETTEN TIL MEDVIRKNING

For at barns stemme skal bli hørt, og barns beste skal kunne vurderes må disse rettighetene sikres:

- Barn har rett til å **uttale seg fritt** og trygt om forhold som berører barnet (BK ark 12, Grunnloven § 104)
- Barn har **rett på nok og forståelig informasjon** for å uttale seg (BK art. 12)
- Barn har **rett til respekt for sitt privatliv** (BK art 16, EMK art.8, Grunnloven § 102)

Vi ønsker at alle barn i vår barnehage skal ha et eierskap til Sunde barnehage. Barna skal ha innflytelse på det som skjer i barnehagen. Vi skal fremme demokrati.
Barna skal få være med å bestemme i situasjoner som eks. lek, måltid, bleieskift/do, samlingsstund, tur og hvem de skal være sammen med.

Vi skal vektlegge deres synspunkter i samsvar med deres alder og modenhet.

Vi ønsker å jobbe systematisk de neste to årene med at barns stemme skal bli hørt.

Dette vil vi gjøre gjennom:

3.1.1 Barneråd
Gledingspatruljen deltar jevnlig i et barneråd, der de får mulighet til å si sin mening om innkjøp av leker, tur, dagsrytmen, mat, voksenrollen osv. Rådet ledes av styrer.

3.1.2 Barnets stemme i forberedelse av foreldresamtale
Vi har noen faste spørsmål vi spør de ulike aldersgruppene i forkant av samtale. De skal i tillegg til observasjon gi oss et bilde av barnets trivsel og tanker rundt hverdagen i barnehagen.

3.1.3 Bussen
Bussen er en relasjonskartelegging vi bruker på Bellevue og Rokkefjell, for å få bilde av dynamikken i gruppen. Dette er et punkt i Trygt og godt planen til Farsund kommune.

Tegn til god praksis:			
Jeg lar barna lede an, ved å følge deres initiativ			
Jeg tar med barna i planlegging av barnehagens hverdag			
Jeg observerer barna og følger opp alle barns ulike uttrykk og behov			
Barn får god informasjon om saker som berører dem			
Jeg lar barna ta valg når det er mulig			
Jeg tar barns synspunkter og meninger på alvor			
Jeg støtter barns selvstendighet ved å fange opp deres uttrykk, ønsker og ideer			
Barn finner sammen fram til hva de vil gjøre og hva de skal leke			
Barna definerer barnehagen som «min barnehage»			
Jeg avklarer med barnet informasjon som gis til foresatte			
Vi stiller åpne spørsmål			
Vi parafraserer			
Vi oppfordrer barn til å fortelle mer: «fortell»			

3.2 FELLESKAP OG VENNSKAP

Vi dannes og utvikler oss i et gjensidig samspill med hverandre og omgivelsene. Fellesskap og vennskap beskytter, fremmer utvikling, fremmer god psykisk helse og regulering av følelser.

- Alle barn skal oppleve å være en betydningsfull person for fellesskapet.
- Vi skal bidra til at barn får et positivt selvbilde.
- Vi ønsker at barn skal erfare felles verdier og normer som er viktige for et inkluderende fellesskap.

Med fellesskap mener vi den enkelte avdeling, men også at alle opplever at de har en sentral og viktig plass i hele Sunde barnehage.

- Alle barn skal ha venner og lære å holde på vennskap.

For å lykkes, trenger barn gode rollemodeller som legger til rette for at barn kan trene og utvikle disse ferdighetene. Barn utvikler seg i ulikt tempo.

- Alle skal få utvikle sin sosiale kompetanse.

Sosial kompetanse er en grunnleggende ferdighet for å lykkes i samspill med andre og være en del av et fellesskap. Sosial kompetanse trenes og utvikles i samspill med andre. Disse fem ferdighetene er viktig å kunne mestre å balansere for og vise sosial kompetanse; samarbeid, selvhevdelse, empati, selvkontroll og ansvarlighet.

Relasjonell kompetanse	
Samarbeid	Selvhevdelse
Emosjonell kompetanse	
Empati	
Selvregulering	
Selvkontroll	Ansvarlighet

Tegn til god praksis:			
Jeg lytter til barns adferd, ser bak adferden til barna – hva er det de prøver å fortelle meg?			
Jeg løfter fram barnets styrker og vedsetter ulikheter			
Vi snakker godt om hverandre, hjelper hverandre og heier på hverandre			
Jeg uttrykker glede over å være sammen med barna			
Jeg bevisstgjør barna på hvor viktige de er for gruppa og for andre barn			
Jeg er tilstede og følger med på barns lek både ute og inne.			
Ansatte fordeler seg på barnehagens uteområde og i de ulike rommene barna er på inne			
Alle barn har noen å leke med			
Barna gir omsorg tar imot omsorg			
Barna viser godhet for hverandre			
Barna tør å si fra hvis de ikke er enige eller noe oppleves vanskelig			
Jeg støtter barna i deres konflikter og hjelper dem til å ta andres perspektiv			
Barn gir plass til andre			
Jeg hjelper barna til å ivareta vennskap			
Vi har ikke regler for reglenes skyld			
Jeg samtaler med barn om verdier og betydningen av gledingsegenskapene (se gleding)			

3.3 SPRÅKGLEDE

Vi ansatte skal være språklige rollemodeller for barna. I samtale med barn bruker vi både verbal og nonverbal kommunikasjon. Vi skal ha kunnskap om barns språkutvikling og legge til rette for daglig språkstimulering. Barna skal oppleve voksne som er bevisst språket i hverdagen, og som er gode språklige rollemodeller. Pedagogene i vår barnehage skal fange opp barn som strever med språket tidlig, og kunne gi foreldre og foresatte veiledning. Sammen med foreldre/ foresatte, ønsker vi å utjevne de språklige forskjellene mellom barna.

- Vi skal jobbe bevisst med språk
- Barna skal «bades» i språk
- Barna skal støttes i å sette ord på sine tanker, følelser og ønsker.

Tegn til god praksis:			
Jeg gjentar, utdyper og benevner det jeg og barna gjør og ser			
Jeg bruker et rikt språk i dialog med barna (varierte ord og beskrivende forklaringer)			
Jeg stiller åpne spørsmål			
Jeg deltar sammen med barna i engasjerte samtaler og fortellersituasjoner			
Jeg er sammen med barn i musiske aktiviteter (sang, dans, rim og regler)			
Jeg bruker konkreter for å skape nysgjerrighet og for å framheve ord og innhold i fortellinger og beskjeder			
Jeg setter av tid til å lese bøker sammen med barna • Barna blir invitert inn i dialog om bøkene både før, etter og underveis mens de leser • Bøker leses flere ganger, og barna får mulighet til å bli kjent med bøker over tid • Det brukes tid til å samtale om bilder			
Barna blir presentert for et rikt utvalg av bøker (pekebøker, billedbøker, tekstbøker, faktabøker, bøker med rim, tall og bokstaver)			
Jeg tilpasser bøkene til barns interesse, opplevelser, språklig mestring, utvikling og leseerfaring			
Jeg spiller brettspill som fremmer språk, sammen med barna			
På stor avdeling klappes stavelser			

Les mer om vårt arbeid med språk under fagområdet: Språk, tekst og kommunikasjon.

Tegn til god praksis:			
Jeg oppfordrer barn til å stille spørsmål			
Jeg lytter til barns ønsker			
Jeg bygger videre på barnas tanker og inviterer dem inn i utforskende samtaler			
Jeg benevner og prater om følelser			
Jeg setter ord på det som barnet opplever som fint og det som oppleves vanskelig			

Ikke vent til barna har et språk før du begynner å lese for dem. Les for dem slik at de får et godt språk!

Lesesenteret, Universitet i Stavanger.

3.4 KLART MI KAN LEKE!

Leken er avgjørende for trivsel, glede, utvikling og læring. I vår barnehage leker vi for lekens skyld. Leken har en verdi i seg selv. Både når vi leker ute og inne glemmer vi tid og sted og er tilstede med hele oss. Det skal være gøy å leke. Det er viktig at hvert barn får oppleve mestring i leken og at alle har noen å leke med. For å kunne gi seg hen i leken, må både voksne og barn kjenne seg trygge. Leken skal være på barnas egne premisser.

- Leken skal ha stor plass hos oss.
- Alle skal ha noen å leke med.

Tegn til god praksis:			
Barn kommer inn i lek og opprettholder den			
Barn gleder seg til å gå i barnehagen for å leke			
Jeg er nysgjerrige på barn sin lek, lekens utvikling og nye leker som dukker opp			
Jeg legger til rette for fellesopplevelser, eks. turer, bøker som utgangspunkt til felles lek i gruppa			
Det settes av god tid til lek			
Vi har romslige planer, slik at barna som er i lek kan få tid til å fortsette eller avslutte lek			
Vi deler i lekegrupper			
Jeg er til stede og observerer leken			
Jeg veileder og støtter barn i lek (lekekoder)			
Jeg inkluderer barn inn i lek			
Jeg fanger opp barn som er ekskludert fra leken			

Lek og kreativitet er motorveien til gode relasjoner og god utvikling!

Daniel Siegel

Tegn til god praksis:			
Jeg innhenter kunnskap om barnas leke-temaer gjennom samtaler med barn og foresatte, og gjennom barnebøker, barne-tv og musikk			
Jeg tar utgangspunkt i det barna er opptatt av ved valg av leker og lekemiljø			
Forskjellige leker er lett tilgjengelig for barna			
Lekene sorteres og har sin faste plass, godt merket for barna			
Jeg inspirerer og skjermer leken ved å lage ulike lekesoner/lekemiljøer og ved å bevisst sette fram leker			
Barna har tilgang på konkreter, utkledningstøy, rekvisitter og naturmateriell			
Jeg introduserer gamle leke-tradisjoner og tar frem det jeg selv har i «ryggsekken» av leker fra barndommen			
Vi er bevisst på hvilke leker vi kjøper inn			
Vi fornyer lekemiljøet jevnlig og etter innspill fra barna			
Jeg tilrettelegger for at barna kan få leke med naturmateriell			

- Vi skal sammen med barna skape et fysisk lekemiljø som inspirerer til variert lek ute og inne.
- Vårt uteområde og avdelinger skal innby til lek.
- Vi skal alle være lekne voksne.

Tegn til god praksis:			
Jeg er i lek, tar initiativ til lek og takker ja til initiativ fra barna om å være med i lek			
Jeg er pålogget i lek med barn			
Jeg tør å bevege meg ut av komfortsonen			
Jeg er full av gøtts og byr på meg selv			
Jeg er spontan, tuller og tøyser			
Jeg tenker utenfor boksen			
Jeg fantaserer, dikter historier, går inn i ulike roller og gir lekefigurer liv			
Jeg tar i bruk rekvisitter og kler meg ut			
Jeg går inn i leken med hele meg			
Jeg tilfører leken nye elementer som for eksempel spenning og glede			
Jeg får barn til å glemme tid og sted			
Jeg legger til rette og skaper magiske stunder sammen barna			
Jeg sitter på gulvet			

3.5 GLEDEN I Å LÆRE

Barn lærer mye gjennom en dag og sin tid i barnehagen, både gjennom lek og ulike typer aktiviteter. Barns iver og motivasjon for å lære er fantastisk. Vi skal ta utgangspunkt i det enkelte barns utvikling og støtte dets undring, nysgjerrighet, kreativitet og lærelyst. Barna skal få utforske og oppleve læring i hverdagssituasjoner.

For å kunne lære og utvikle seg, er barn avhengig av å være trygge og ha en god relasjon til andre barn og voksne i barnehagen. Barna skal oppleve variasjon og progresjon i tiden de går i barnehagen. De yngste barna har blant annet behov for sansemotoriske utfordringer og de eldste har mer behov for fakta og svar på spørsmål.

- Barn skal oppleve gleden ved å lære og ha et ønske om å lære mer
- Det skal være progresjon i valg av aktiviteter og i utforming av avdelingen
- Det fysiske miljøet skal inspirere til utforsking og læring

Tegn til god praksis:			
Barna er ivrige og nysgjerrige			
Jeg lytter og stiller åpne spørsmål			
Jeg legger merke til, anerkjenner og følger opp barnas perspektiv og handlinger og støtter barns tenkning			
Jeg knytter informasjon til barnas liv og erfaringer			
Jeg knytter forklaringer til det barna gjør			
Jeg tar utgangspunkt i barns interesse og kunnskap			
Jeg søker kunnskap sammen med barna			
Jeg er engasjert og undrer meg sammen med barna			
Jeg bygger videre på barnas initiativ og kunnskap			
Jeg legger til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter både inne og ute			
Barna får bruke hele kroppen og alle sanser			
Barn har rik tilgang på ulike leker, materiell og utstyr			
Jeg tar i bruk digitale verktøy sammen med barna (Vi følger retningslinjene til skjermbruk fra Helsedirektoratet)			
Vi har oppslag inspirer til undring, nysgjerrighet og samtaler			

Vi trenger ikke flinkere barn – vi trenger gladere barn!

Karen Ringereid

3.6 RAMMEPLANENS SJU FAGOMRÅDER

Barnehagen er en del av utdanningsløpet. I barnehagen sees lek, læring, utvikling, oppdragelse og omsorg som deler i en sammenhengende helhet. Underpunktene i de sju fagområdene legger føringer for et variert og allsidig pedagogisk tilbud. I barnehagen jobber vi ofte tverrfaglig, slik at flere fag innlemmes i temaarbeid og hverdagslige situasjoner.

- Vi skal legge til rette for et lærende fellesskap.
- Leken skal være sentral i arbeidet med alle fagområdene.
- Fagområdene skal sees i sammenheng og de skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold.
- Vi arbeider med de ulike fagområder både i formelle og uformelle situasjoner.
- Vi skal legge til rette for lystbetont læring gjennom lek og allsidig sansemessige opplevelser.
- Arbeidet med fagområdene skal vi tilpasse barnas alder, interesser, gruppens sammensetning og andre forutsetninger. Vi skal tenke progresjon.
- Vi ønsker at alle skal få like muligheter til å møte utfordringer som svarer til deres utviklingsnivå.

Vi har i denne toårsplanen valgt ut områder og tiltak vi ønsker å jobbe ekstra med under de sju fagområdene. Det vil variere hvordan den enkelte avdeling skal jobbe med dette i forhold til progresjon.

Rammeplanen sier:

Barnehagen skal bidra til at barna…			
opplever trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt			
blir kjent med egne behov, får kjennskap til menneskekroppen og utvikler gode vaner for hygiene og et variert kosthold			
videreutvikler motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper			
opplever å vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer			
blir trygge på egen kropp, får en positiv oppfatning av seg selv og blir kjent med egne følelser			
setter grenser for egen kropp og respekterer andres grenser			
får innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid.			

3.6.1 KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Vårt inne- og uteområde skal inspirere til fysisk aktivitet. Både på tur og i barnehagen ønsker vi å være aktive rollemodeller, som fremmer bevegelses glede. Barna skal få mulighet til hvile i løpet av dagen. Vi følger FHI sine anbefal inger knyttet til mat og helse i barnehagen. Ved at vi velger å være aktive ute i frisk luft sammen med barna, kan vi bidra til bedre fysisk og psykisk helse for både barn og oss ansatte.

Våre tiltak under kropp, bevegelse, mat og helse:

3.6.1.1 Kostholdsplan

Vi har en egen kostholdsplan, som skal bidra til å gi barna variert og sunt kosthold med utgangspunkt i retningslinjene til Helsedirektoratet. På den måten gir vi barna matglede og sunne helsevaner.

Personalet skal…			
være aktive og tilstedeværende, støtte og utfordre barna til variert kroppslig lek og anerkjenne barnets mestring			
bidra til at barna kan tilegne seg gode vaner, holdninger og kunnskaper om kost, hygiene, aktivitet og hvile			
gi barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, i og utenfor barnehageområdet			
bidra til at barna utvikler et bevisst forhold til retten til å bestemme over egen kropp og respekt for andres grenser			
legge til rette for at måltider og matlaging bidrar til måltidsglede, deltakelse, samtaler og fellesskapsfølelse hos barna			
kjenne og praktisere nasjonale føringer for helsefremmende og forebyggende tiltak som gjelder barn			

3.6.1.2.Matnyttig (1000 første dagene)

Gjennom Matnyttig skal vi gi barnet en god matstart for livet! Målet er å bedre kosthold og ernæringspraksis i de første 1000 dagene i livet. Matnyttig er et nettsted for gravide, foreldre og barnehageansatte. Der ligger en samling av informasjon, videoer og råd som i tidligere forskningsstudier har vist seg å forbedre barns kosthold. Her vil barnehagen få oppskrifter, tips og opplegg.

3.6.1.3 Matjungelen

Matjungelen er et gratis aktivitetsprogram for barnehager der barna kan utforske en jungel av mat og oppleve matglede i fellesskap. Les mer på www.Matjungelen.no

3.6.1.4 Matlaging

Barna skal være delaktige i matlaging både inne og ute i barnehagen. Avdelingene har ulike dager der de disponerer kjøkkenet. Barna er også med når trallen gjøres klar, samt når bordet dekkes og ryddes.
Hver avdeling tilbereder varm mat minimum én dag i uken, enten i barnehagen eller på tur.

Tegn til god praksis under måltid, hvile og fysisk aktivitet

Tegn til god praksis:			
På avdelingen blir barn introdusert for nye smaker			
Barna på avdelingen er delaktige i matlaging og tilbereding av måltider			
Barna på avdelingen får ta i bruk flere sanser når de lager mat			
Barna på avdelingen får ro og god tid til å spise			
På avdelingen lager vi mat sammen med barna inne			
På avdelingen lager vi mat sammen med barna ute			
På vår avdeling er det plasser inne, hvor barn kan trekke seg til side for ro og hvile i løpet av dagen			
På uteområdet er det plasser barna kan trekke seg til side for ro og hvile i løpet av dagen			
Jeg er aktiv sammen med barna			
Barna på avdelingen er i aktivitet flere timer til dagen (Hdir anbefalt 3t., der en time er høy intentsitet)			
Jeg legger til rette for lek og aktivitet i ulendt terreng			

3.6.1.5 Grønnsakshage

Barnehagen skal disse to årene lage sin egen grønnsakshage. Vi ønsker å gi barna verdifull erfaring med natur, mat og bærekraft. De får være aktive deltakere i hele

prosessen – fra å så frø og stelle plantene, til å høste og smake på det de selv har dyrket. Dette bidrar til økt forståelse for hvor maten kommer fra, og kan skape matglede og motivasjon til å prøve nye smaker.

3.6.1.6 Temauke Kroppen

Hver høst har vi en uke hvor avdelingene jobber med temaet «Kroppen min». Det vil variere hvordan den enkelte avdeling skal jobbe med dette i forhold til progresjon.

3.6.1.7 Eple dagen 29.09.26 og 28.09.27

I barnehagen bruker vi dagen til å utforske epler gjennom utkledning, lek, smak, sansing og små aktiviteter.

3.6.1.8 Barnehagepakken

Gjennom Stine Sofie stiftelsens barnehagepakke, ønsker vi fortsette å styrke vår handlingskompetanse.

Vi skal styrke 5 viktige elementer:

- egen kunnskap om vold og overgrep mot barn
- personlige faktorer, som mot og vilje til å handle
- egen tro på systemet og at det nytter å melde fra ved bekymring
- en organisasjonskultur, hvor det er aksept for å drøfte og handle ved bekymring
- eget verdisyn rundt barn, som troverdige vitner for eget liv

3.6.1.9 Snakkemedbarn.no

Snakkemedbarn.no er en digital opplæringsplattform om vold, overgrep og omsorgssvikt. Denne ressursen skal gjøre oss ansatte tryggere og modigere i samtale med barn.

3.6.2 NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

Barnehagen skal fremme bærekraftig utvikling. Barna i vår barnehage skal få oppleve naturens mangfold. Gjennom å skape gode opplevelser i naturen, skal vi bidra til at barna opplever tilhørighet til naturen. Da tror vi også at respekten for naturen vil komme.
Vi søker naturen både utenfor og innenfor vårt lekeområde. Vi skal ta utgangspunkt i endringene som skjer i naturen gjennom de fire årstidene, og det de ulike turplassene har å tilby. Vår oppgave blir å skape forventninger og pirre nysgjerrigheten til barna. Barna skal få ta alle sanser i bruk. Vi skal sammen med barna undre oss over det vi ser, hører, lukter og sette søkelys på følelsen det gir oss å være ute.

Vi mener naturen i seg selv er en fantastisk arena for lek. Ute er det god plass. Ting i naturen inspirerer til å bruke fantasien. Det er nok til alle.

Rammeplanen sier:

Barnehagen skal bidra til at barna…			
opplever og utforsker naturen og naturens mangfold			
får gode opplevelser med friluftsliv året rundt opplever, utforsker og eksperimenterer med naturfenomener og fysiske lover			
får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lærer av naturen og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen			
får kunnskap om dyr og dyreliv			
lager konstruksjoner av ulike materialer og utforsker muligheter som ligger i redskaper og teknologi			
får kjennskap til menneskets livssyklus			

Personalet skal…			
legge til rette for mangfoldige natur-opplevelser og bruke naturen som arena for lek, undring, utforsking og læring			
gi barna tid og anledning til å stille spørsmål, flektere og lage egne forklaringer på problem-stillinger, delta i samtaler om det de har erfart og opplevd			
synliggjøre naturfenomener og reflektere sammen med barna om sammenhenger i naturen			
utforske og eksperimentere med teknologi og naturfenomener sammen med barna			

Våre tiltak under natur, miljø og teknikk:

3.6.2.1 Klesbrosjyre
Vi har en egen klesbrosjyre med tips og råd for barn i barnehage.

3.6.2.2 Miljøuka (stor side)
På våren har vi miljøuka samtidig med at ungdomsskolen har Havmonsteruka. Tema vil være kildesortering og søppel. Det vil variere hvordan den enkelte avdeling skal jobbe med dette i forhold til progresjon. Gledings-patruljen får besøk av noen elever og drar en dag opp på ungdomsskolen for å se på deres utstillinger.

3.6.2.3 Forskerhagen
4-åringene spør mye og er nysgjerrige av natur. Gjennom undring og spørsmål får vi mulighet til å legge til rette for utforsking og eksperimentering, hvor barna kan være aktive deltakere i egen læring. Bellevue skal jevnlig ha forskersamlinger, der de benytter seg av utstyr og eksperimenter fra Forskerfabrikken.

Tegn til god praksis:			
Barn og voksne viser glede over å være ute			
Jeg er engasjert og delaktig			
Jeg er ute i all slags vær og er godt og riktig kledd			
Jeg tar initiativ til å brenne bål			
Vi spiser og lager mat ute			
Jeg pakker med turutstyr			
Jeg lar barna få være med å bestemme hvor, når og hvor lenge vi skal være ute og på tur			
Jeg utforsker naturen sammen med barna			
Jeg tar initiativ og møter barnas initiativ på å sortere og plukke søppel			
Jeg begrenser engangsartikler og papir			

3.6.3 ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Alle barn skal blir hørt i samtaler om små og store temaer som enkelte barn og barnegruppe er opptatt av. Vi ønsker at hvert enkelt barn og deres familie skal være stolte av sin kultur, språk, livssyn og religion.

Rammeplanen sier:

Barnehagen skal bidra til at barna…			
får kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og blir kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen			
utforsker og undrer seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål			
får kjennskap til, forstår og reflekterer over grunnleggende normer og verdier			
får en forståelse for at det finnes mange ulike måter å forstå ting på og leve sammen på			
utvikler interesse og respekt for hverandre og forstår verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap			

Personalet skal…			
formidle fortellinger og skape rom for barnas opplevelser, samtaler, erfaringer og tanker om religion, livssyn, etikk og eksistensielle temaer			
utforske og undre seg over eksistensielle, etiske, religiøse, livssynsmessige og filosofiske spørsmål sammen med barna			
bidra til å utvikle barnas toleranse, interesse og respekt for hverandre og for mennesker med ulik kulturell, religiøs eller livssynsmesig tilhørighet			
gi barna kjennskap til og markere merkedager, høytider og tradisjoner i den kristne kulturarven og andre religioner og livssyn som er representert i barnehagen			
samtale med barna om religiøse og kulturelle uttrykk og være bevisst på hvordan egen deltakelse kan støtte og utvide barnas tenkning			
identifisere verdikonflikter i hverdagen, reflektere over verdiprioriteringer og holdninger og ha et bevisst forhold til hvordan disse kommer til uttrykk i arbeidet med barna			

Våre tiltak under etikk, religion og filosofi:

3.6.3.1 Markere merkedager, høytider og tradisjoner i den kristne kulturarven

- **Påsken markeres slik:**
  - Rokkefjell, Bellevue og Trollkjørka har samlingsstund på avdelingen der de formidler påskens hendelser med utgangspunkt i bibelfortellingen og knytter innholdet til de ulike helligdagene
  - Trollkjørka: Påskeharejakt
  - Bellevue: Påskebingo/natursti
  - Rokkefjell: Eggrulling
  - Liten side; Eggjakt
  - Gul dag. Vi kler oss ut i gult tøy (Alle)
- **Nisseluedag:**
  - Vi kler oss blant annet i nisselue (Alle)
- **Lucia:**
  - Bellevue: Går Lucia i barnehagen og på Omsorgssenteret.
  - Rokkefjell: Går Lucia på Husan
- **Nisseleting:**
  - Bellevue: Nisseleting en ettermiddag. Barna inviteres i sammen med 1-2 voksne til en hyggelig ettermiddag ute, med bål, grøt og gå på leting etter nissen i lysløypa.
- **Julevandring i Frelserens kirke**
  - Farsund menighet inviterer barnehagene til julevandring i kirken. Temaet er juleevngeliet. Rokkefjell deltar etter samtykke fra foreldre.

3.6.3.2 Markere høytider, merkedager og tradisjoner i andre religioner og livssyn som er representert i gruppa

- Dette gjøres etter ønske og i samarbeid med barnet hjem
- Vi bruker fortellinger, konkreter og bilder

3.6.4 ANTALL, ROM OG FORM

Barna skal få undersøke sammenhenger i sine omgivelser gjennom å sortere. Ved å utforske hvordan ting rundt dem er helt like, litt like eller helt forskjellige får de en forståelse av verden.

Rammeplanen sier:

Barnehagen skal bidra til at barna…			
oppdager og undrer seg over matematiske sammenhenger			
utvikler forståelse for grunnleggende matematiske begreper			
leker og eksperimenterer med tall, mengde og telling og får erfaring med ulike måter å uttrykke dette på			
erfarer størrelser i sine omgivelser og sammenligner disse			
bruker kroppen og sansene for å utvikle romforståelse			
undersøker og gjenkjenner egenskaper ved former og sorterer dem på forskjellige måter			

Våre tiltak under antall, rom og form:

3.6.4.1 Klassifisering og ordning

- Vi ansatte skal sammen med barna klassifisere og sorter ting i klasser etter hva som hører sammen.
- Sammen med barna skal vi ordne sortere ting etter bestemte kriterier. Vi fokuserer på forskjeller.

3.6.4.2 Lek med pappesker

Avdelingene tar i bruk pappesker både i lek og i konstruksjonsarbeid. Gjennom denne typen aktivitet stimuleres barnas fantasi og kreativitet. Samtidig får de erfaring med og utvikler forståelse for ulike begreper knyttet til plassering, form og størrelse. I arbeidet med pappeskene utvikler barna også romforståelse, problemløsningsferdigheter og grunnleggende matematiske begreper.

Personalet skal…			
bruke matematiske begreper reflektert og aktivt i hverdagen			
bruke bøker, spill, musikk, digitale verktøy, naturmaterialer, leker og utstyr for å inspirere barna til matematisk tenkning			
styrke barnas nysgjerrighet, matematikkglede og interesse for matematiske sammenhenger med utgangspunkt i barnas uttrykksformer			
legge til rette for matematiske erfaringer gjennom å berike barnas lek og hverdag med matematiske ideer og utdypende samtaler			
stimulere og støtte barnas evne og utholdenhet i problemløsing			

3.6.5 KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Barna skal få utvikle sin kreativitet og få mulighet til å uttrykke seg på ulike måter gjennom dans, sang, rytmer og ulike formingsaktiviteter. Vi ønsker å gi barna opplevelser i sammen med kreative og kunstneriske mennesker i vår kommune.

Rammeplanen sier:

Barnehagen skal bidra til at barna…			
har tilgang til ting, rom og materialer som støtter opp om deres lekende og estetiske uttrykksformer			
tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede			
bearbeider inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk gjennom skapende virksomhet ute og inne			
møter et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykksformer og utforsker og deltar i kunst- og kulturopplevelser sammen med andre			
bruker ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk			
opplever glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet			

Personalet skal…			
samtale med barna om deres og andres kunstneriske og kulturelle uttrykk			
gi rom for, støtte og berike barnas bearbeiding av møter med kunst og kultur			
være lydhøre, anerkjenne og imøtekomme barns egen tradisjonskultur og barnekultur			
være lyttende og oppmerksomme på barnas ulike kulturelle uttrykk, vise respekt for deres ytringsformer og fremme lyst til å gå videre i utforsking av de estetiske områdene			
motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer			
synliggjøre og skape estetiske dimensjoner i barnehagens inne- og uterom			
gi barna anledning til å bli kjent med et mangfold av tradisjoner og kunst- og kultur-uttrykk fra fortid og samtid			
bidra til at kulturelt mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen			

Våre tiltak under kunst, kultur og kreativitet:

3.6.5.1 Samarbeid med ulike kunstnere

- Vi ønsker at barna skal bli kjent med ulike kunstnere i vår lokale kommune
- Vi ønsker at barna skal få være delaktige sammen med kunstnere

3.6.5.2 Samarbeide med Eilert Sundt avdeling Farsund

I løpet av året skal Rokkefjell få skape noe i sammen med elever fra en av de praktiske linjene.

3.6.6 KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Tegn til god praksis og vårt arbeid med språk står mer beskrevet under punktet språkglede tidligere i planen.

Rammeplanen sier:

Barnehagen skal bidra til at barna…			
uttrykker sine følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter			
bruker språk til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter			
videreutvikler sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd			
leker, improviserer og eksperimenterer med rim, rytme, lyder og ord			
møter et mangfold av eventyr, fortellinger, sagn og uttrykksformer			
opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale			
utforsker og gjør seg erfaringer med ulike skrifts-språksuttrykk, som lekeskrift, tegning og bokstaver, gjennom lese- og skriveaktiviteter.			

Personalet skal…			
skape et variert språkmiljø der barna får mulighet til å oppleve glede ved å bruke språk og kommunisere med andre			
synliggjøre språklig og kulturelt mangfold, støtte barnas ulike kulturelle uttrykk og identiteter og fremme mangfold i kommunikasjon, språk og andre uttrykksformer			
invitere til ulike typer samtaler der barna får anledning til å fortelle, undre seg, reflektere og stille spørsmål			
oppmuntre barna til å fabulere og leke med språk, lyd, rim og rytme			
støtte barnas lek med og utforsking av skriftspråket			
bruke varierte formidlingsformer og tilby et mangfold av bøker, sanger, bilder og uttrykksformer			
inkludere alle barna i språkstimulerende aktiviteter			

Våre tiltak under kommunikasjon, språk og tekst:

3.6.6.1 Lesestund

Alle barn skal oppleve å bli lest for i løpet av uka. Gjennom høytlesning og dialogisk lesing styrkes språkutviklingen, samtidig som det skaper et inkluderende fellesskap. Lesing åpner for undring, samtaler og felles opplevelser. Målet med dialogisk lesning er at barnet selv kan være den som forteller, i istedenfor bare å lytte. Avdelingene skal legge til rette for rolige plasser der barnet kan lese inne på avdelingen. Barna skal kunne ta med seg bøker ut og på tur.

3.6.6.2 Bibliotek

Barnehagen har sitt eget bibliotek. Her kan barna komme og lese bøker og låne med bøker til avdelingen. Vi skal ha et mangfold av bøker:

- Bøker med ulike kunstneriske uttrykk
- Bøker med varierende mengde tekst og bilder
- Bøker som støtter opp om fagområdene
- Bøker der mangfoldet i barnegruppene er representert
- Bøker med humor og spenning
- Bøker med gjentagende mønster
- Faktabøker

3.6.6.3 Månedens bok

Med utgangspunkt i barna og deres interesser velger hver avdeling en bildebok som får ekstra fokus i en måned. Vi arbeider med én bok over tid for å gi barna mulighet til fordypning. Gjennom høytlesning, undring, samtaler, lek og kreative aktiviteter blir barna godt kjent med innholdet. De får gjenfortelle, dramatisere og skape egne uttrykk inspirert av boka. På denne måten styrker vi barnas språk, fantasi og forståelse, samtidig som de får felles opplevelser og eierskap til historien

3.6.6.4 Kommunens plan «Inkludering av minoritetsspråklige barn i barnehagen»

Alle pedagogene skal ha lest planen og følge planen:

- Rutiner for oppfølging av minoritetsspråklige barn i barnehagen
- Sjekkliste; barnehagens mangfold

Det er et eget punkt og rutine i kommunens overgangsplan som omfatter minoritetsspråklige barn.

3.6.6.5 Babblarna- bøkene og figurene

I Babblarnas «babbel» brukes talespråkets melodi, og barnet trenes opp i språklydene, men det kan også lokke barnet til å begynne å «bable» selv. Å få komme i gang med tale og språk uten å bruke ordentlige ord fungerer som en katalysator for mange barn, særlig for barn som har litt ekstra utfordringer med språkutviklingen. Vi bruker dette spesielt på Livdelia og Valhalla.

3.6. 6.6 Verdens bok dag 23.04.26 (24. april 2027)

Verdens bokdag markeres verden over. Sammen med mange andre barnehager, skoler og biblioteker, vil vi benytte dagen til å inspirere til boklesing og fremme leselyst.

3.6.7 NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Sunde barnehage ligger midt i smørøyet med flotte turplasser og Omsorgssenteret som nærmeste nabo. Det er kort vei til skole og sentrum med kirke, park og kommunens kontorer. Det er kort vei til sjøen. Gledingspatruljen benytter taxi for å se mer av vår kommune, som bondegård, Hervoll mølle, Nordberg fort, strender, Lista fyr, Loshavn, dagsturhytte, osv. Navnet på avdelingene, Valhalla, Livdelia, Trollkjørka, Lauervika, Bellevue og Rokkefjell er knyttet til plasser i nærheten av barnehagen.

Rammeplanen sier:

Barnehagen skal bidra til at barna…			
oppmuntres til å medvirke i egen hverdag og utvikler tillit til deltakelse i samfunnet			
erfarer at alle får utfordringer og like muligheter til deltakelse			
utforsker ulike landskap, blir kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet og lærer å orientere seg og ferdes trygt			
blir kjent med lokalhistorie og lokale tradisjoner			
blir kjent med ulike tradisjoner, levesett og familieformer			
blir kjent med at samene er Norges urfolk, og får kjennskap til samisk kultur			
får kjennskap til nasjonale minoriteter			

Personalet skal…			
sørge for at barna erfarer at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen både for dem selv og for andre			
introdusere barna for personer, steder og samfunnsinstitusjoner i nærmiljøet for å skape tilhørighet og hjelpe barna med å orientere seg og ferdes trygt			
gi barna like muligheter, fremme likestilling og motvirke diskriminering, fordommer, stereotyper og rasisme			
gi barna forståelse av at samfunnet er i endring, og at de inngår i en historisk, nåtid og fremtidig sammenheng			
gjøre barna kjent med samisk kultur og levesett og knytte det samiske perspektivet til merkedager og hverdagsliv, kunst og kultur og mattradisjoner			
gi barna begynnende kjennskap til betydningen av menneskerettighetene, spesielt barnekonvensjonen			

Våre tiltak under nærmiljø og samfunn:

3.6.7.1 Brannvern uka (uke 38) – hele huset
Brannvernuka arrangeres hvert år i uke 38 og er en landsdekkende kampanje som skaper oppmerksomhet om brannforebygging. Barna blir blant annet kjent med brannbamsen Bjørnis.

Det vil variere hvordan den enkelte avdeling skal jobbe med dette i forhold til progresjon.

3.6.7.2 Samarbeid med Farsund Omsorgssenter
Vi ønsker å glede beboere og ansatte på omsorgssenteret gjennom både planlagte og spontane aktiviteter, ute og inne. Barnehagen benytter også hagene til lek.
4- og 5-åringene har faste besøk på avdeling E1.
Gjennom året arrangerer vi også Gledingstog i forbindelse med 17. mai og Luciafeiring med 4-åringene.

3.6.7.3 Samisk språk, kultur og historie
Samisk kultur, språk og historie er en grunnleggende del av Norges kulturarv. Gjennom barnelitteratur, musikk og historiefortelling skal barna i løpet av tiden i barnehagen få kjennskap til samisk kultur, språk og tradisjoner.
Barnehagen flagger på Samenes nasjonaldag 6 februar.

3.7 SJØVETT OG TRAFIKKSIKKER KOMMUNE

Farsund kommune er en trafikksikker kommune. Vi har rutiner for å ivareta sikkerhet på tur til fots, buss eller taxi. Gjennom vårt internkontrollsystem har vi rutiner som stiller krav til busselskap og drosjer med trepunkts-sele og trafikksikker atferd ved kjøp av transporttjenester. Det er de aller eldste barna hos oss som benytter seg av disse tjenestene. Barna skal være tilfredsstillende sikret (trepunktssele og bilpute). Barnehagen har rutiner for håndtering av uforutsette faresituasjoner og hendelser på turer. Private biler blir kun brukt i nødsituasjon, etter samtykke fra foresatte og forutsatt at barnet er tilfreds-stillende sikret.
Barna bruker refleksvest i trafikken og redningsvest ved sjøen.

Samarbeid mellom barnehage og hjem

Barnehagen har rutiner for å ivareta barnas sikkerhet ved sjø, barnehagens parkeringsplass og ved portene. Disse gjennomgås årlig med foresatte og ansatte. Vi i barne-hagen skal påvirke foresatte til å sikre barna på vei til og fra barnehagen. Trafikksikkerhet og trafikkopplæring er et årlig tema på høstens foreldremøte og i samarbeidsut-valget. Foresatte får utdelt egen brosjyre fra Trygg trafikk ved start i barnehagen.

HØST	VINTER
• Bruk av refleks • Rutiner for tur • Sykkelvei, fortau, fotgjengerfelt og parkeringsplasser • Krysse vei	• Snø og glatte veier • Fortau blir borte under snøen • Brøytekanter • Aking • Is på vannet
VÅR	**SOMMER**
• Sykkel og sykkelhjelm • Sikkerhet på brygga og strandkanten • Redningsvest	• Sikkerhet ved sjøen. • Elias og redning-skøyta

3.7.1 Temauker og dager

- Tredje torsdagen i oktober: Refleksens dag – hele huset
- Tredje uka i oktober: Trafikk uka – Bellevue og Rokkefjell
- Uke 23: Sjøvettuka – Trollkjørka, Bellevue og Rokkefjell
- Hjertesonedagen 21. mai: Rokkefjell marker denne dagen ved å gjøre kjent med hvor hjertesonene er i byen, og hvorfor vi har disse.

Sjøvett og trafikkopplæring i barnehagen

I løpet av tiden i barnehagen skal barna lære:

- trafikkregler for fotgjengere og for å krysse veien
- å bruke sansene sine i trafikken
- om bruk av bilbelte, sykkelhjelm, refleks og redningsvest
- om ulike skilt
- om sikkerhet på brygga, strandkanten og ved sjøen

4. LAGET RUNDT BARNET – TIDLIG INNSATS

Sammen med barnets hjem, nettverk, fritid og andre instanser, utgjør vi laget rundt barnet. Barnehagen er en viktig forbyggende arena, der vi kan være med å utjevne sosiale forskjeller. Gjennom universelle tiltak, skal vi komme tidlig inn og forebygge, hjelpe og støtte familier og barn.

Underpunkter under denne kjernekomponenten

- 4.1 Samarbeid med barnets hjem
- 4.2 Tverrfaglig samarbeid

Det kreves kvalitet i alt vi gjør for å kunne være med å gi barna en god barndom. Vi vet at tidlig, god og tilpasset støtte til barn og deres hjem i barnehagealder, kan ha stor innvirkning på barnas utvikling nå og senere. Utenom helsestasjonen, er vi en av de første tjenestene foresatte møter. For mange barn er det kanskje første gang de skal være uten sine nærmeste. Gjennom daglig og nær kontakt med barna i barnehagen, har vi en sentral posisjon til å observere og motta informasjon om barnas omsorgs- og livssituasjon. Tett dialog og gode bånd med foresatte er en forutsetning for å få til et godt samarbeid til barns beste.

Videreføring av prosjektet Folkehelse og livsmestring i Lister

Målet med dette arbeidet er å styrke og videreutvikle kompetansen hos ansatte, slik at vi kan bidra til en god folkehelse og livsmestring for barn og voksne. Vi skal sikre at alle ansatte i kommunen som jobber med barn, unge eller deres familier skal få en grunnopplæring i hva som skaper gode vekstvilkår for barn og unge. Integrert i dette vil kunnskap om hjernens utvikling, følelsenes betydning og traumebevisst
omsorg stå sentralt. Alle ansatte skal ha grunnkurs i Traumeforståelse og traumebevisst omsorg i regi av RVTS.

Kjernekomponentene i dette arbeidet; samarbeid, verdier og kultur, relasjoner, hjernenes utvikling, styrkelegging og lek, er implementer i de ulike kapitlene i denne planen.

Barnets behov i sentrum- en kunnskapsmodell

Modellen tar utgangspunkt i barnet og ser barnets liv i sammenheng med tre dimensjoner: utvikling, foreldrenes omsorg og familie og miljø. Den gir en helhetlig forståelse av barnets situasjon og behov.
Ved å utforske sammenhenger mellom ulike faktorer, gir modellen et bedre grunnlag for å forstå behov, bygge på ressurser og iverksette gode tiltak.

- Modellen støtter kommunikasjon med barn, foreldre og andre tjenester
- systematiserer informasjon og synliggjør sammenhenger
- brukes i kartlegging av ressurser og behov
- gir grunnlag for analyse, vurdering og oppfølging av tiltak

Den brukes i samtaler med foreldre, i pedagogisk team og i tverrfaglig samarbeid.
Her kan du lese mer på nettsiden Barns behov i sentrum.

Ressurspedagog

Ressurspedagogen arbeider primært på avdelingen og deltar i barnehagens daglige aktiviteter, inne og ute. Ressurspedagogen skal samarbeide med styrer og pedagogiske leder, kunne gi veiledning til ansatte og til foreldre. I tillegg kan ressurspedagogen delta i det tverrfaglige arbeidet. Ressurspedagogen blir en del av ledergruppa. Ved hjelp av en ressurspedagog kan vi i enda større grad jobbe forebyggende, og hjelpe enkelt barn og gruppe på et tidlig tidspunkt.

4.1 SAMARBEID MED BARNETS HJEM

Vi prioriterer og verdsetter et godt samarbeid med barnets hjem. Både barnehagen og barnets hjem er avhengig av et godt samarbeid, for å kunne ivareta barnets beste og få fram barnets stemme. Vi har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. Samarbeidet starter allerede før barnet begynner i barnehagen (se overganger). Vi i barnehagen ønsker å være en del av barnets omsorgskollektiv, en del av det store laget rundt barnet. For å få til det skal vi:

- ha stort fokus på å bygge positive relasjoner med barnet og foresatte
- vise interesse og engasjere oss i barnets og deres omsorgspersoners hverdag
- skape gode møteøyeblikk og opplevelser sammen med barnet og deres hjem
- i samarbeid med SU bidra til gode møteplasser for foresatte, som et ledd i tidlig innsats
- dele noe av oss selv og hvem vi er, som grunnlag for å skape tillit og en god relasjon

Dialogen med barnets hjem er viktig. Foresatte skal oppleve å bli tatt på alvor, lyttet til og møtt der de er. Vi ønsker at både pedagogene og foresatte deler informasjon, erfaringer, styrker, undringer og bekymringer vedrørende barnet. Vi ønsker at samarbeidet skal bære preg av tillit, gjensidighet, respekt og anerkjennelse.

Pedagogenes oppgave vil være å «faglegge», styrkelegge, støtte, veilede og lede samtalen, slik at en sammen kan finne ut hva som er barns beste. Vi ønsker at foresatte skal være trygge på at de kan fortelle om deres gleder og utfordringer hjemme.
Vi ønsker at foresatte skal bli kjent med trygghetssirkelen som et godt verktøy for å møte egne barn.
Vi skal legge til rette for at foresatte kan medvirke i barnets hverdag i barnehagen. Dette gjøres blant annet gjennom:

- Kommunikasjonsapp med foresatte
- Brukerundersøkelse
- Ulike FORMS – mulighet til å komme med innspill
- Oppstartsamtalen (foresatte som har barn som skal begynne i barnehage)
- Foreldresamtaler (to ganger i året og ved ønske og behov)
- SU- møter (tre ganger i året og ved behov)

Tegn til god praksis:			
Jeg er lydhør og pålogget ovenfor foresatte			
Jeg tar foresatte på alvor ved å anerkjenne deres ulike meninger og perspektiver.			
Foresatte deler med meg fra sin hverdag, sammen med barnet.			
Jeg viser interesse for barns opplevelser og hvordan de har det ut over barnehagetiden			
Jeg evner å mentalisere.			
Foreldre bryr seg og engasjerer seg i forhold til andre barn.			
Vi strekker oss langt for å møte familienes behov.			
Jeg viser at jeg liker barnet gjennom å løfte frem barnets gode egenskaper og forteller om gode opplevelser sammen med barnet.			
Jeg er bevisst på hvordan jeg gir tilbakemeldinger til foresatte.			
Jeg viser interesse for deres tradisjoner, kultur, religion og språk.			
Jeg viser at jeg liker barnet			

4.1.1 Foreldreveiledning: COS-P

Circle of Security Parenting er et veiledningsprogram for alle foreldre der målet er å styrke foreldrenes mentaliseringskapasitet og fremme trygg tilknytning i barnet. Veiledningen tar blant annet utgangspunkt i Trygghetssirkelen. De fleste av våre pedagoger er sertifiserte kursholdere. Alle ansatte har deltatt på COS-P kurs. Vi bruker denne kunnskapen i møte med barn og foreldre. Barnehagen tilbyr COS-kurs i løpet av året.

For pedagoger:

Tegn til god praksis:			
Samtalen min med foresatte bærer preg av dialog			
Jeg er opptatt av 24-timers menneske			
Jeg følger malen for Gode møter i Lister (BTI)			
Foresatte deltar på møter og samlinger i regi av barnehagen			
Foresatte medvirker			
Jeg legger ut ukentlige oppdateringer og bilder på IST-home			

Levering

- Barn og deres omsorgspersoner skal oppleve seg sett og ivaretatt

Tegn til god praksis:			
Jeg er i imøtekommende • smiler • setter meg ned i barnets høyde • møter blikk • sier god morgen, «godt å se deg» • bruker barnets og foresattes navn			
Hvis mulig lukker jeg døren fra avdelingen og inn i garderoben for å skape ro			
Det er kjente ansatte som møter barnet			
Jeg er opptatt av hvordan barnet har hatt det siden sist vi møttes			
Jeg skaper forventninger til dagen som kommer			
Jeg hjelper barnet og foresatte med avskjeden			

Henting

- Barn og deres omsorgspersoner skal oppleve seg sett og ivaretatt

Tegn til god praksis:			
Jeg er i imøtekommende med de som henter • tar kontakt • smiler • møter blikk • hilser dersom det er noen jeg ikke har hilst på før • bruker barnets og den voksnes navn • setter meg ned i barnets høyde i samtaler med barnet			
Jeg forsikrer meg om at de som henter har lov til å hente barnet (Informasjon i Visma, evt. gitt via SMS samme dag)			
Det er kjente ansatte som møter den som skal hente			
Hvis mulig lukker jeg døren fra avdelingen og inn i garderoben for å skape ro			
Sammen med barnet forteller jeg om dagen (Individuelle hendelser)			
Jeg skaper forventninger til neste barnehagedag			
Jeg sier «hade bra», «ha en fin dag» evt. «ses i morgen»			

I løpet av et år har vi ulike arrangementer vi inviterer foresatte til i barnehagen både med og uten barn. Vi ønsker å legge til rette for gode møtepunkter mellom foresatte og deres barn som et ledd i å bidra til en inkluderende barnehage.

Tilbud og arrangementer for foresatte:

4.1.2 Foreldremøter

På høsten arrangerer vi foreldremøter i barnehagen for alle foresatte. Møtet er avdelingsvis. Etter innspill fra foresatte til SU og med utgangspunkt i våre maler for foreldremøter (i vårt internkontrollsystem EIK), fastsetter vi agenda. Vi ønsker variasjon i temaene i løpet av barnets tid i barnehagen. Møtene skal gi matnyttig informasjon for den enkelte aldersgruppe og hverdagen i barnehagen. Det settes av tid til dialog mellom foresatte og relasjonsbygging.

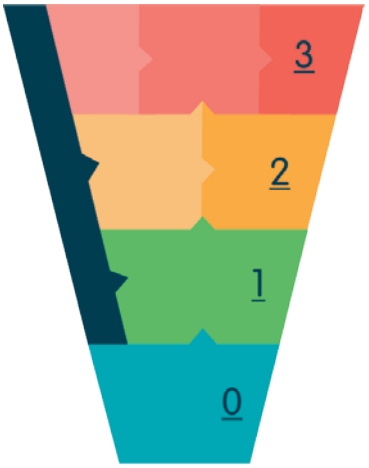
Det har jeg aldri gjort før
...Så det kan jeg helt sikkert!

4.2 TVERRFAGLIG SAMARBEID

God kompetanse og et godt faglig miljø, vil være av stor betydning når vi skal fange opp barn og familier som strever av ulike grunner. Vi har ansvar for å forebygge og fange opp dersom barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep.

Farsund er en **BTI-kommune** (Bedre tverrfaglig innsats). Vi tar utgangspunkt i BTI sin samhandlingsmodell når vi har en undring eller bekymring knyttet til et barn, barnegruppe eller familie. Handlingsmodellen gir veiledning og hjelp til å systematisere og beskrive arbeidet vi gjør, for å hjelpe barn og deres familie. Hensikten med BTI-modellen er å kvalitetssikre helhetlig og koordinert innsats, uten brudd i oppfølgingen. BTI bidrar til tidlig innsats, samordning og medvirkning for bruker og familie. På BTI sine sider finner vi oversikt over tjenester og tiltak. Se mer på www.btilister.no.

Vi følger vårt felles årshjul for skole, barnehage og helsestasjon, for å sikre at BTI er en del av vår drift.

Pedagogisk team er barnehagens forum for å sikre et trygt, godt og inkluderende læringsmiljø. Teamet skal arbeide både med forebyggende tiltak på system- og individnivå, samt drøfte og få veiledning i individsaker. Det evalueres med utgangspunkt i igangsatte tiltak. Valg av tiltak skal bidra til en inkluderende praksis. Sammen med våre pedagoger, deltar representant fra PPT og helsestasjonen i pedagogisk team. Ved individsaker skal foresatte samtykke til at et barn drøftes i pedagogisk team.

For pedagoger

Tegn til god praksis:			
Vi benytter handlingsveilederen og verktøykassen i BTI			
Vi fanger opp barn og familier som strever			
Vi tilpasser hjelpen til det enkelte barn og familie			
Vi samtaler med barn og foresatte ved undring og/ eller bekymring			
Vi setter inn tiltak i barnehagen			
Vi evaluerer tiltak			
Barn og foresatte involveres på et tidlig tidspunkt			
Vi får støtte i BUTT (Barn- og ungdoms tverrfaglige team)			
Vi ser bak barnets adferd			
Saker meldes inn til pedagogisk team			
God dialog med ulike instanser			
Vi framsnakker hverandre			

Vi blir oss selv,
og noe mer enn oss selv sammen!

G. Biesta

BEGREPER

Autoritativ voksen	Den autoritative voksenstilen handler om voksne som er varme og omsorgsfulle, samtidig som de er tydelige. En varm grensesetter, der positiv kontroll og fokus på gode relasjoner står i et balansert forhold til hverandre.	Snart førsteklassing, med sosial kompetanse i ranselen, Lunde og Størknes, 2014:14
Anerkjenne	Ha respekt for den andres meninger og reaksjoner. Forståelse i forhold til andres væremåte og ståsted.	Snart førsteklassing, med sosial kompetanse i ranselen, Lunde og Størknes, 2014:32
Banking time	Systematisk kvalitetstid mellom voksen og barn. Lystbetonte situasjoner for barn med ulike utfordringer. Målet er å utvikle en god atmosfære mellom barnet og den voksne, som grunnlag for å danne en positiv relasjon.	Pianta «Roland, Den autoritative voksenrollen i barnehage og skole, 2021: 33»
Beskyttelsesfaktorer	Demper risikoen for utvikling av vansker, når personer er rammet av risikofaktorer (Genetiske, biologiske, mentale, miljømessige og sosiale faktorer)	Kvello, Barn i risiko, Skadelige omsorgssituasjoner, 2007:162
Begynnende mobbeadferd	En finsk studie fra 2012 indikerer at den vanligste formen for begynnende mobbeatferd i barnehagen, er ekskludering fra vennegruppen. Så kommer ulike former for verbal mobbing som erting, peking og å le av andre. Fysisk mobbing var imidlertid ikke særlig utbredt. (Kirves & Sajaniemib2012)	«Mobbing i barnehagen, temaforståelse – forebygging – tiltak, Idsøe og Roland, 2017:30
Dialogisk lesing	Hovedfokus i dialogisk lesing er ikke bare lesingen i seg selv, men samtalen mellom barnet og den voksne. «Målet med dialogisk lesing er at barnet utvikler seg til å bli den som forteller i stedet for at det er den voksne som leser og barnet som lytter. Et sentralt prinsipp, er at barnet trekkes aktivt med i lesingen gjennom spørsmål, gjenfortelling og samtale om bokens innhold» (Brostrøm et al 2013).	https://agderfk.no/_f/p1/i2e4d1597-0385-434c-a5cf-2a46803932db/prosjekt-plan-leseprosjektet-read-agder-vedtatt-styringsgruppe-read-agder-sak-01-2021.pdf
Danning	Danning handler om å utvikle kunnskap, verdier og holdninger sammen, gjennom dialog — hvor alle anerkjennes som selvstendige mennesker med følelser og tanker i en felles prosess.	Anne Schjelderup https://www.barnehage.no/barnehage2014-danning-pbl/hva-er-danning/114409
Eksekutive funksjoner	Eksekutive funksjoner er de mentale prosessene som gjør oss i stand til å planlegge, organisere, regulere atferd og gjennomføre målrettede handlinger.	
Empati	Utvikling av evnen til å gjenkjenne og forstå egne følelser, gjør barnet lettere i stand til å gjenkjenne liknende følelser hos andre, føle med dem og ta hensyn	Sart førsteklassing, Lunde og Størknes, 2014: 34
Emosjonsregulering	Regulering av følelser	Snart førsteklassing: 32
Faglegge	Pedagogene faglegger hverdagen ovenfor assistenter og fagarbeidere. Benevner det som skjer ved hjelp av faguttrykk.	Skoglund og Sundvall, Pedagogisk ledelse i barnehagen, 2017:47
Følelseshjernen	Styrer hukommelsesfuksjoner og hormoner som blant annet er involvert i stressreaksjoner. (limbiske system og emosjonshjernen). Her bor våre følelser, som gir oss beskjed om behovene vi har.	Ringreide og Thorkildsen, Folkehelse og livsmestring. Tanker, følelser og relasjoner, 2019:17

Felles forståelse (Intersubjektive nivå)	Det intersubjektive nivået handler om å finne en felles forståelse mellom oss ansatte.	«Roland, Den autoritative voksenrollen i barnehage og skole, 2021: 52»
God stemning/positivt klima	I en organisasjon handler det om å skape gode relasjoner på alle nivå og gjennomføre regler som oppleves av de ulike aktørene som rettferdig. • Relasjoner • Positive handlinger • Positiv kommunikasjon • Respekt	«Roland, Den autoritative voksenrollen i barnehage og skole, 2021: 51 og 32»
Haimusikk	Den indre uroen vi kjenner som kan få utslag i irritasjon, sinne, apati eller hjelpeløshet, uten at vi umiddelbart kan forklare hvorfor. En falsk alarm, som når vi blir redd for noe som egentlig er trygt.	Se barnet innenfra, Brandzæg, Torsteinson og Øistad, 2014:74
Hverdagssamtaler	Hverdagssamtaler er samtaler som ikke er planlagt, men som oppstår mellom barn eller mellom barn og voksne. Det skjer mens de holder på med en aktivitet.	Den lærerike hverdagssamtalen i barnehagen, Gunn Helen Oftstad
Interaksjoner	Ulike møtepunkter som oppstår i møte mellom den voksne og barna fra første gang de møtes og framover i tid (byggesteiner).	«Roland, Den autoritative voksenrollen i barnehage og skole, 2021: 31»
Kapasitet	De ferdigheter, den motivasjonen, den kunnskapen og de holdningene som er nødvendige for å få til endringer. (individuelt, organisasjonsnivå)	Roland, Kompetanseløft i barnehagen, 2014:118
Mentalisering	Se barnet innenfra, se seg selv innenfra, se det som er imellom. Vår evne til å lese oss selv og andre.	http://www.tilknytningspsykologene.no/fordypning-barnehage-2021-kapittel-1/ (Kp.2). Tilknytningsbaserte barnehager, Abrahamsen, 2015:82-
Omsorgskollektivet	Viktige personer som er laget rundt barnet.	http://www.tilknytningspsykologene.no/fordypning-barnehage-2021-kapittel-5/
Parafrasering	Gjengi det en annen person har sagt med dine egne ord –for å vise at du har forstått, og for å skape bedre kommunikasjon	
Proaktiv	Det betyr å handle i forkant – å ta initiativ og forebygge problemer før de oppstår, i stedet for å reagere etterpå. Det motsatte er reaktiv: Du venter til noe skjer og håndterer det da	
Perspektivtaking	Sette seg inn i den andres tankeverden så godt som mulig.	Kompetanseløft i barnehagen, Roland, 2014:120
Risikofaktorer	En felles betegnelse på forhold som øker faren for at personer utvikler vansker (Genetiske, biologiske, mentale, miljømessige og sosiale faktorer).	Kvello, Barn i risiko, Skadelige omsorgssituasjoner, 2007:162
Sansehjernen	Handler blant annet om reflekser, pust, blodtrykk og kroppstemperatur (reptilhjernen, overlevelseshjernen og hjernestammen) Her ligger sansene våre.	Ringreide og Thorkildsen, Folkehelse og livsmestring. Tanker, følelser og relasjoner, 2019:17
Sekundær tilknytning	En god voksen som er tilgjengelig, når foresatte ikke er der.	Se barnet innenfra, Brandzæg, Torsteinson og Øistad, 2014:21

Sensemaking	Skape mening og forståelse i de endringer som skal foreligge	
Speiling	Vi speiler oss i responser fra andre. På den måten blir grunnleggende sider av vårt selvbilde dannet.	Kompetanseløft i barnehagen, Roland, 2014:120-122
Tenkehjernen	Gir oss blant annet språk, bevissthet, evne til å resonere og evne til å utføre viljestyrt motoriske handlinger. (hjernebarken, logikkhjernen og kortekst)	Ringreide og Thorkildsen, Folkehelse og livsmestring. Tanker, følelser og relasjoner, 2019:18
Tilknytningsadferd	Enhver form for handlinger som har som formål å oppnå og beholde tilknytningspersonens nærhet og kontakt.	Tilknytningsbaserte barnehager, Abrahamsen, 2015:58-
Trygg base	En trygg base for utforsking og læring oppe i sirkelen. Vi støtter barnet i utforsking.	Se barnet innenfra, Brandzæg, Torsteinson og Øistad, 2014:40
Trygg havn	En trygg havn for omsorg nede i sirkelen. Vi tar imot barnet når det kommer til oss.	Se barnet innenfra, Brandzæg, Torsteinson og Øistad, 2014:40
Triggere	Vi aktiveres og reaksjoner utløses. Noe utløser et gammelt minne eller en tilstand vi har vært i tidligere. Dette kan være ubevisst, men det er et dårlig minne som skaper vonde følelser her og nå og alarmen går.	Ringreide og Thorkildsen, Folkehelse og livsmestring. Tanker, følelser og relasjoner, 2019:23
Tilknytning	Medfødte evnen til å søke og holde seg i nærheten av en eller noen få voksne, og på den måten sikre sin egen trygghet og overlevelse. Tilknytning: barnets avhengighet og behov for beskyttelse og omsorg. Utforsking: barnets selvstendighet og behov for å undersøke og mestre verden.	Se barnet innenfra, Brandzæg, Torsteinson og Øistad, 2014:15
Validere	Validering betyr å vise at du forstår eller prøver å forstå barnets følelser, og at du aksepterer og tåler at det føler det slik.	Utdanningsnytt, okt. 2023

SNARTRYKK AS, Farsund 08/2026

«Klart mi kan!»

Livlig, romslig og full av gøtts

SUNDE BARNEHAGE

Livdekrona 56, 4550 Farsund
Telefon: 38 38 22 30
sunde.barnehage@farsund.kommune.no
www.sundebhg.no